

Najczęściej zadawane pytania

Wersja: 1.0 14.04.2021

Szanowni Państwo,

Przedstawiamy listę odpowiedzi na pytania, które mogą pojawiać się w odniesieniu do Programu rządowego dotyczącego wsparcia finansowego Polskiego Funduszu Rozwoju S.A. dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w związku ze zwalczaniem skutków epidemii COVID-19 w Polsce w ramach rządowej Tarczy Antykryzysowej. Materiał będzie aktualizowany w miarę pojawiania się kolejnych pytań w sprawie Programu. Jeśli nie znajdą tu Państwo odpowiedzi na nurtujące Was pytania, zachęcamy do skorzystania z formularza kontaktowego na stronie <https://www.pfr.pl/tarcza>.

Zwracamy jednocześnie uwagę, że materiał ten ma charakter ogólny i nie stanowi porady prawnej, zaś ostateczna ocena sytuacji przedsiębiorcy będzie dokonywana w oparciu o całokształt okoliczności jego konkretnie dotyczących, z uwzględnieniem postanowień regulaminu Programu oraz regulacji wewnętrznych PFR.

Spis treści

1	Definicje.....	2
2	Pytania ogólne.....	4
3	Wydatkowanie subwencji finansowej.....	13
4	Zasady zwrotu subwencji finansowej dla Mikrofirm.....	16
5	Zasady zwrotu subwencji finansowej dla MŚP.....	32

1 Definicje

1.1 W niniejszym dokumencie używane są następujące pojęcia i definicje:

„**CEIDG**” oznacza Centralną Ewidencję i Informację o Działalności Gospodarczej;

„**Główny Beneficjent Rzeczywisty**” oznacza: (i) jeżeli występuje jeden beneficjent rzeczywisty beneficjenta – jedynego beneficjenta rzeczywistego lub (ii) jeżeli występuje więcej niż jeden beneficjent rzeczywisty beneficjenta – beneficjenta rzeczywistego, który w ocenie PFR wywiera największy decydujący wpływ (albo beneficjentów rzeczywistych wywierających taki sam największy decydujący wpływ) na czynności lub działania podejmowane przez beneficjenta (w tym na skutek posiadania większości głosów w organach beneficjenta lub poprzez wpływ na ustalenie większości składu organów beneficjenta) spośród wszystkich beneficjentów rzeczywistych danego beneficjenta;

„**Harmonogram Spłaty**” oznacza dokument udostępniony beneficjentowi przez bank, działający w imieniu PFR, w formie dokumentowej, zawierający w szczególności informacje o wysokości poszczególnych rat subwencji finansowej podlegającej zwrotowi, numerze rachunku bankowego do spłaty tych rat oraz terminie wymagalności poszczególnych rat;

„**Komunikat Komisji**” oznacza Komunikat Komisji Europejskiej z dnia 19 marca 2020 r. Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19;

„**KRS**” oznacza rejestr przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego;

„**KSH**” oznacza ustawę z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych („KSH”);

„**Kwalifikowany Podpis Elektroniczny**” oznacza kwalifikowany podpis elektroniczny w rozumieniu art. 3 pkt 12 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylającego dyrektywę 1999/93/WE;

„**Mikroprzedsiębiorca (Mikrofirma)**” oznacza, na potrzeby określenia podmiotu uprawnionego do udziału w programie, zgodnie z niniejszym regulaminem, beneficjenta, który na 31 grudnia 2019 r. łącznie spełnia następujące warunki: (i) zatrudnia co najmniej jednego pracownika oraz nie więcej niż dziewięciu pracowników (z wyłączeniem właściciela) oraz (ii) jego roczny obrót za 2019 r. nie przekracza lub suma bilansowa w 2019 r. nie przekracza kwoty 2 mln EUR.

Na potrzeby ustalenia statusu Mikroprzedsiębiorcy jako podmiotu uprawnionego do udziału w programie zgodnie z niniejszym regulaminem, przez pracownika rozumie się osobę zatrudnioną na podstawie umowy o pracę, przy czym za pracowników nie uważa się pracowników na urloпах macierzyńskich, ojcowskich, rodzicielskich, wychowawczych lub zatrudnionych w celu przygotowania

zawodowego. Określenie statusu Mikroprzedsiębiorcy powinno uwzględniać inne warunki określone w treści regulaminu oraz załącznika I do Rozporządzenia Pomocowego;

„Mała i średnia firma” (MŚP) oznacza, na potrzeby ustalenia podmiotu uprawnionego do udziału w programie, zgodnie z regulaminem, beneficjenta, który na 31 grudnia 2019 r. (a) zatrudnia do 249 pracowników (z wyłączeniem właściciela), a jego roczny obrót za 2019 r. nie przekracza 50 mln EUR, lub suma bilansowa za 2019 r. nie przekracza 43 mln EUR, (b) nie jest Mikroprzedsiębiorcą, oraz (c) nie jest beneficjentem finansowania udzielonego w ramach programu rządowego pt. "Tarcza Finansowa Polskiego Funduszu Rozwoju dla Dużych Firm".

Na potrzeby ustalenia statusu MŚP, jako podmiotu uprawnionego do udziału w programie, zgodnie z regulaminem, przez pracownika rozumie się osobę zatrudnioną na podstawie umowy o pracę, przy czym za pracowników nie uważa się pracowników na urloпах macierzyńskich, ojcowskich, rodzicielskich, wychowawczych lub zatrudnionych w celu przygotowania zawodowego. Określenie statusu MŚP powinno uwzględniać inne warunki określone w treści regulaminu oraz Załącznika I do Rozporządzenia Pomocowego;

„Osoba Upoważniona” oznacza (a) beneficjenta będącego osobą fizyczną, wykonującą działalność gospodarczą, (b) osobę składającą wniosek, zawierającą umowę subwencji finansowej lub składającą wobec PFR jakiegokolwiek oświadczenia wiedzy lub woli w związku z powyższym w imieniu beneficjenta: (i) uprawnioną do samodzielnej reprezentacji beneficjenta jak członek jego organu lub innego rodzaju przedstawiciel, którego dane są zamieszczone w KRS lub w CEIDG lub (ii) upoważnioną przez beneficjenta do dokonania powyższych czynności na podstawie pełnomocnictwa;

„Oświadczenie o Rozliczeniu” oznacza zestaw oświadczeń wiedzy i woli beneficjenta lub Osoby Upoważnionej złożonych wobec PFR, za pośrednictwem banku i z wykorzystaniem bankowości elektronicznej, w celu rozliczenia otrzymanej przez beneficjenta subwencji finansowej, w sposób, w terminie i na warunkach określonych w dokumentach programowych;

„Polski Fundusz Rozwoju” (PFR) oznacza Polski Fundusz Rozwoju S.A.;

„Pracownik” oznacza: osobę fizyczną (i) która zgodnie z przepisami polskiego prawa pozostaje z beneficjentem w stosunku pracy oraz została zgłoszona przez beneficjenta do ubezpieczeń społecznych na dzień ustalania stanu zatrudnienia beneficjenta dla potrzeb określenia maksymalnej wysokości subwencji finansowej przysługującej beneficjentowi lub wysokości kwoty subwencji finansowej podlegającej zwrotowi przez beneficjenta, z zastrzeżeniem, że stan zatrudnienia określa się w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy lub (ii) współpracującą z beneficjentem, niezależnie od formy prawnej tej współpracy (w szczególności na podstawie umów cywilnoprawnych, takich jak np. umowa zlecenia), która była zgłoszona przez beneficjenta do ubezpieczeń społecznych na dzień ustalania stanu zatrudnienia dla potrzeby określenia maksymalnej wysokości subwencji finansowej przysługującej beneficjentowi lub wysokości kwoty subwencji finansowej podlegającej zwrotowi przez beneficjenta;

„**Prawo Restrukturyzacyjne**” oznacza ustawę z dnia 15 maja 2015 r. Prawo restrukturyzacyjne;

„**Prawo Upadłościowe**” oznacza ustawę z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe;

„**Program**” oznacza rządowy program udzielania beneficjentom subwencji finansowych pt. „Tarcza finansowa Polskiego Funduszu Rozwoju dla Małych i Średnich Firm”;

„**Rozporządzenie Pomocowe**” oznacza Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz UE L 187/1 z 26.6.2014);

„**Ustawa AML**” oznacza ustawę z dnia 1 marca 2018 roku o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;

„**Ustawa o Rachunkowości**” oznacza ustawę z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

2 Pytania ogólne

2.1 Gdzie mogę znaleźć informacje o Programie?

Informacje o Programie można znaleźć na stronie internetowej https://pfrsa.pl/tarcza-finansowa-pfr/tarcza-finansowa-pfr-10.html?_ga=2.156679227.1650991331.1616659847-249743138.1616659847#mmssp.

2.2 Do kogo kierowany jest Program i jaki jest jego cel?

Program jest programem rządowym wprowadzanym w celu wsparcia Mikrofirm oraz MŚP, które ucierpiały na skutek pandemii wirusa SARS-CoV-2, wywołującego chorobę COVID-19. Głównym celem Programu jest udostępnienie Mikrofirmom oraz MŚP finansowania na warunkach preferencyjnych, w znacznej części bezzwrotnego, dla zapewnienia płynności i stabilności finansowej w okresie poważnych zakłóceń w gospodarce w związku ze skutkami pandemii COVID-19.

2.3 W jakiej formie udzielane jest wsparcie w ramach Programu? Czy wsparcie udzielone w ramach Programu ma charakter zwrotny czy bezzwrotny?

Instrumentem finansowym przewidzianym przez Program w celu udzielenia wsparcia przedsiębiorcom jest subwencja finansowa PFR. Subwencja finansowa udzielana jest na podstawie umowy o udzielenie subwencji finansowej, której zawarcie przez przedsiębiorcę jest konieczne i niezbędne dla otrzymania subwencji finansowej. Subwencja finansowa ma w znacznej mierze charakter bezzwrotny, uzależniony jednak od spełnienia przez przedsiębiorcę dodatkowych warunków. Po spełnieniu warunków określonych w Programie, aż do 75% otrzymanej subwencji może nie podlegać zwrotowi, a w przypadku przedsiębiorców faktycznie wykonujących działalność w ramach wskazanych w regulaminie kodów PKD nawet 100% (o ile kod PKD będzie ujawniony w odpowiednich rejestrach).

2.4 Do kiedy można było składać wnioski o subwencję finansową?

Termin przyjmowania wniosków o subwencję finansową w ramach programu Tarcza Finansowa PFR dla mikro, małych i średnich firm upłynął 31 lipca 2020 roku. Do tego dnia banki uczestniczące w Programie przyjmowały wnioski o subwencję.

Przedsiębiorcy, których zgłoszenia w toku postępowania wyjaśniającego zostały rozpoznane pozytywnie, powinni byli złożyć nowy wniosek o udzielenie subwencji finansowej lub odwołanie nie później niż do 15 grudnia 2020 r.

2.5 Jaka jest rola PFR? Jakie inne podmioty uczestniczą w procesie udzielania wsparcia?

Realizacja Programu została powierzona PFR, który jest dysponentem środków dystrybuowanych w ramach Programu. Program jest finansowany ze środków PFR, w tym głównie środków pozyskanych w drodze emisji przez PFR obligacji na rynku krajowym lub zagranicznym. Bezpośrednią obsługą wniosków o udzielenie dofinansowania zajmują się banki, poprzez system bankowości elektronicznej, na podstawie umów zawartych z PFR.

2.6 Czy można było jednocześnie skorzystać z Programu oraz z programu dla dużych przedsiębiorstw?

Tak, jednak - aby MŚP mogło skorzystać z Tarczy PFR dla Dużych Firm - konieczne było, aby przedsiębiorstwo najpierw wyczerpało maksymalne możliwości finansowania z Programu. Możliwość łączenia instrumentów z obu programów określa Rozdział III, §3 Regulaminu Programu Tarcza Finansowa PFR dla Dużych Firm.

2.7 Czy umorzona część subwencji stanowi dochód do opodatkowania dla przedsiębiorcy?

Tak, w świetle obecnie obowiązujących przepisów umorzona część subwencji stanowi dla przedsiębiorcy dochód do opodatkowania odpowiednio PIT lub CIT. Możliwość dokonania w 2021 r. częściowego zwolnienia z podatku CIT/PIT dokonanych umorzeń będzie analizowana przez Ministerstwo Finansów we współpracy z PFR.

2.8 Według jakiego kursu (z jakiego dnia) powinien zostać przeliczony łączny limit pomocy publicznej?

Subwencja finansowa jest udzielana przez PFR na podstawie umowy (po poprawnym wypełnieniu i podpisaniu wniosku zostaje wygenerowana umowa subwencji finansowej). Udzielenie wsparcia, modyfikacja zakresu lub odmowa udzielenia następuje w oparciu o dane udostępnione we wniosku, w szczególności w zakresie zgodności złożonych oświadczeń z rejestrami publicznymi. Po weryfikacji danych, wydana zostaje decyzja pozytywna uznająca całą kwotę wnioskowaną przez beneficjenta albo decyzja pozytywna o przyznaniu wsparcia w kwocie niższej niż wnioskowana albo decyzja

negatywna. Dniem udzielenia pomocy w formie subwencji finansowej jest zatem dzień wydania przez PFR jednej ze wskazanych wyżej decyzji pozytywnych.

Zgodnie z art. 11 ust. 3 ustawy z 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej, równowartość pomocy w euro ustala się według kursu średniego walut obcych, ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu udzielenia pomocy. Zasada ta znajduje zastosowanie również w odniesieniu do pomocy antykrzysowej. Badając, czy pomoc z sekcji 3.1, o którą ubiega się przedsiębiorca, mieści się w przysługującym mu limicie, należy brać pod uwagę wartość pomocy w EUR ustaloną na dzień udzielenia pomocy, a nie złożenia wniosku o pomoc.

Uwaga! W dniu 1 lutego 2021 r. została opublikowana piąta zmiana Tymczasowych Ram Pomocy. Wprowadzone zmiany polegają w szczególności na:

- przedłużeniu okresu obowiązywania poszczególnych środków pomocy kryzysowej do 31 grudnia 2021 r.,
- doprecyzowaniu niektórych warunków dopuszczalności pomocy kryzysowej oraz

podwyższeniu progów pomocy kryzysowej - np. limitu z sekcji 3.1 do kwoty 1 800 000 euro na jedno przedsiębiorstwo. Więcej na stronie:

https://www.uokik.gov.pl/covid19_a_pomoc_publiczna.php#faq3972

2.9 Czy limit pomocy publicznej dotyczy tylko spółki wnioskującej czy również należy doliczyć pomoc finansową dla jej spółek powiązanych i partnerskich?

Wyjaśnienia w tym zakresie zostały udostępnione na stronie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Prezes UOKiK jest organem, który posiada szereg kompetencji w zakresie pomocy publicznej. Zgodnie z ustawą z 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej, do kompetencji Prezesa UOKiK należy m.in. reprezentowanie rządu polskiego przed Komisją Europejską oraz opiniowanie projektów programów pomocowych, takich jak Program. W ślad za tym, zgodnie ze stanowiskiem UOKiK z dnia 15 maja 2020 r. (Pojęcie przedsiębiorstwa w kontekście limitu pomocy z sekcji 3.1 Komunikatu Komisji:

<https://www.uokik.gov.pl/download.php?id=19284>), badając przysługujący beneficjentowi limit pomocy 800 tys. EURO, należy wziąć pod uwagę pomoc dla spółek powiązanych, ale z wyłączeniem relacji partnerstwa. UOKiK stoi przy tym na stanowisku, iż przy ustalaniu dostępnego limitu należy uwzględniać jedynie pomoc udzielaną przez władze polskie. Z wyjaśnień UOKiK wynika zatem, że jeżeli przedsiębiorstwo powiązane otrzymało pomoc w innym państwie członkowskim (np. w Niemczech), nie wlicza się tej pomocy do przysługującego limitu.

Uwaga! W dniu 1 lutego 2021 r. została opublikowana piąta zmiana Tymczasowych Ram Pomocy. Wprowadzone zmiany polegają w szczególności na:

- przedłużeniu okresu obowiązywania poszczególnych środków pomocy kryzysowej do 31 grudnia 2021 r.,
- doprecyzowaniu niektórych warunków dopuszczalności pomocy kryzysowej oraz

podwyższeniu progów pomocy kryzysowej - np. limitu z sekcji 3.1 do kwoty 1 800 000 euro na jedno przedsiębiorstwo. Więcej na stronie:

https://www.uokik.gov.pl/covid19_a_pomoc_publiczna.php#faq3972

2.10 Jakiego przedziału czasowego dotyczy limit pomocy publicznej? Czy rozwiązanie to jest analogiczne do okresu w jakim rozliczana jest pomoc de minimis – tj. 3 lata?

Limit dotyczy pomocy przyznawanej na podstawie środków przewidzianych w komunikacie Komisji Europejskiej Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19, o których mowa w sekcji 3.1. Przykładem pomocy zatwierdzonej na tej podstawie jest wsparcie udzielane w ramach Programu. Komunikat Komisji Europejskiej nie określa wprost przedziału czasowego dla limitu wsparcia na wzór np. pomocy de minimis. W praktyce jednak należałoby uwzględniać pomoc przyznawaną nie później niż do daty granicznej, w ramach której może być udzielana pomoc określona w sekcji 3.1 Komunikatu Komisji Europejskiej zgodnie z jego aktualnym brzmieniem.

Uwaga! W dniu 1 lutego 2021 r. została opublikowana piąta zmiana Tymczasowych Ram Pomocy. Wprowadzone zmiany polegają w szczególności na:

- przedłużeniu okresu obowiązywania poszczególnych środków pomocy kryzysowej do 31 grudnia 2021 r.,
- doprecyzowaniu niektórych warunków dopuszczalności pomocy kryzysowej oraz
- podwyższeniu progów pomocy kryzysowej - np. limitu z sekcji 3.1 do kwoty 1 800 000 euro na jedno przedsiębiorstwo.

Więcej na stronie: https://www.uokik.gov.pl/covid19_a_pomoc_publiczna.php#faq3972

2.11 Czy PFR będzie wydawał zaświadczenia o pomocy publicznej udzielonej w ramach Programu?

Nie, PFR nie będzie wydawał takich zaświadczeń. Zgodnie z wyjaśnieniami UOKIK, w przypadku pomocy antykryzysowej, w tym subwencji finansowej udzielanej w ramach Programu, nie ma potrzeby wydawania zaświadczeń o udzielanej pomocy.

2.12 Czym jest postępowanie wyjaśniające?

Postępowanie wyjaśniające jest procedurą, w ramach której beneficjent ma możliwość zwrócenia się do PFR za pośrednictwem banku, z zapytaniem dotyczącym:

- (i) otrzymanej przez beneficjenta odmowy udzielenia subwencji finansowej, w odpowiedzi na wniosek, pod warunkiem udokumentowania przez beneficjenta różnic w treści odmowy, a rzeczywistym stanem faktycznym,
- (ii) błędu beneficjenta w złożonym wniosku, który skutkowało przyznaniem subwencji finansowej w kwocie niższej niż maksymalna kwota, o którą mógł wnioskować beneficjent,
- (iii) wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi, która została wskazana przez PFR w decyzji udostępnionej beneficjentowi, pod warunkiem udokumentowania przez

- beneficjenta różnic w treści decyzji, a rzeczywistym stanem faktycznym, przy czym
- (iv) złożenie zapytania nie wstrzymuje wykonania pierwotnie wydanej decyzji lub decyzji informującej o zidentyfikowaniu przez PFR okoliczności, które uniemożliwiają ustalenie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi.

Wszelkie zapytania, o których mowa powyżej, należy kierować do PFR za pośrednictwem banku, w którym beneficjent złożył wniosek o subwencję finansową.

Beneficjent zobowiązany jest zwrócić się do PFR z zapytaniem dotyczącym wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi, która została wskazana przez PFR w decyzji udostępnionej beneficjentowi, **nie później niż w terminie 10 dni roboczych od dnia jej udostępnienia beneficjentowi.**

W przypadku wydania przez PFR decyzji informującej beneficjenta o zidentyfikowaniu przez PFR okoliczności, które uniemożliwiają ustalenie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi, postępowanie wyjaśniające może zostać zainicjowane przez PFR.

W przypadku, gdy w wyniku postępowania wyjaśniającego zostanie ustalone, że kwota subwencji finansowej podlegająca zwrotowi została wskazana w decyzji PFR w innej kwocie niż kwota odpowiadająca stanowi faktycznemu, PFR wyda nową decyzję określającą kwotę subwencji finansowej podlegającą zwrotowi zgodną ze stanem faktycznym. Dotychczasowa decyzja zostanie zastąpiona nową decyzją z chwilą jej udostępnienia beneficjentowi przez bank w sposób umożliwiający zapoznanie się z jej treścią.

2.13 Jak należy postąpić w sytuacji, kiedy przedsiębiorca, który uzyskał subwencję finansową, zawiesi działalność gospodarczą?

Zgodnie z par. 7 ust. 1 lit. (d) podpunkt (i) umowy subwencji przedsiębiorca zobowiązuje się do niezwłocznego zawiadomienia PFR o wszelkich okolicznościach mających wpływ na realizację zobowiązań wynikających z umowy, w szczególności o zaprzestaniu lub zawieszeniu prowadzenia działalności gospodarczej. W związku z powyższym, w przypadku zawieszenia działalności gospodarczej po uzyskaniu subwencji finansowej należy poinformować pisemnie PFR. W takiej sytuacji PFR może podjąć decyzję o wypowiedzeniu umowy oraz wskazać zasady zwrotu subwencji.

Otrzymana przez beneficjenta subwencja finansowa podlega zwrotowi w kwocie stanowiącej 100% wartości subwencji finansowej w przypadku zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej (w tym zawieszenia prowadzenia działalności gospodarczej) przez przedsiębiorcę w każdym czasie w ciągu 12 miesięcy od dnia przyznania subwencji finansowej.

Ponadto, w przypadku, gdy po podjęciu decyzji przez PFR o wysokości zwrotu subwencji finansowej:

- a) przedsiębiorca zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej, w tym zawiesi prowadzenie działalności gospodarczej;
- b) rozpocznie się likwidacja przedsiębiorcy na podstawie KSH

PFR może podjąć decyzję o natychmiastowym wypowiedzeniu umowy subwencji finansowej. Pozostała do zwrotu kwota subwencji finansowej stanie się wymagalna w terminie 14 dni roboczych od dnia wypowiedzenia umowy.

Przedsiębiorcy, których - z uwagi na kod PKD - dotyczy możliwość skorzystania ze 100% umorzenia subwencji finansowej, nie mogą zaprzestać prowadzenia działalności gospodarczej (w tym nie mogą zawiesić prowadzenia działalności gospodarczej) w każdym czasie od daty przyznania subwencji finansowej do daty wydania decyzji określającej kwotę subwencji finansowej podlegającą zwrotowi.

2.14 Jak długo PFR może kontrolować przedsiębiorcę, któremu została umorzona część subwencji finansowej?

PFR może kontrolować prawdziwość informacji i oświadczeń złożonych w związku z zawarciem umowy subwencji finansowej przez przedsiębiorcę lub osobę go reprezentującą do czasu całkowitego zwrotu subwencji finansowej przez przedsiębiorcę. W przypadku stwierdzenia nieprawdliwości informacji lub oświadczeń zawartych w tej umowie, PFR może podjąć decyzję o zwrocie przez przedsiębiorcę całości lub części subwencji finansowej. W takim przypadku subwencja finansowa stanie się wymagalna w terminie 14 dni roboczych od dnia udostępnienia przedsiębiorcy informacji o decyzji PFR w sposób pozwalający przedsiębiorcy na zapoznanie się z informacją o decyzji PFR.

2.15 W stosunku do beneficjenta subwencji został złożony wniosek o ogłoszenie upadłości. Czy ma on obowiązek zawiadomić o tym PFR?

Tak. Zgodnie z par. 7 ust. 1 lit. d umowy subwencji przedsiębiorca ma obowiązek niezwłocznego zawiadomienia PFR o wszelkich okolicznościach mających wpływ na realizację zobowiązań wynikających z tej umowy, w tym m.in. o podjęciu czynności zmierzających do rozpoczęcia postępowania upadłościowego. W par. 10 ust. 1 umowy subwencji przyjęto, że - po zawarciu umowy subwencji - kolejne oświadczenia przedsiębiorcy związane z Programem należy składać w banku, za pośrednictwem którego została przyznana subwencja. Natomiast, zgodnie z par. 4 ust. 4 lit. a i par. 5 ust. 3 lit. a regulaminu, otrzymana subwencja podlega w całości zwrotowi dopiero w razie otwarcia wobec beneficjenta postępowania upadłościowego - w każdym czasie w ciągu 12 miesięcy od dnia przyznania subwencji finansowej. Przez otwarcie postępowania upadłościowego rozumie się chwilę wydania przez sąd postanowienia o ogłoszeniu upadłości. Wynika to z art. 52 Prawa upadłościowego, zgodnie z którym datą wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości jest data upadłości.

2.16 Czy, po zawarciu umowy subwencji i otrzymaniu środków na rachunek wskazany w umowie subwencji, możliwe jest przekazanie tych środków na inny rachunek bankowy?

Tak, nie ma przeszkód, aby otrzymane środki przekazać na inny rachunek bankowy.

2.17 W trakcie obowiązywania umowy subwencji zmienił się główny kod PKD spółki, a co za tym idzie przeważający rodzaj prowadzonej przez nią działalności. Czy ma to wpływ na realizację umowy?

Nie. Taka zmiana po stronie przedsiębiorcy w okresie obowiązywania zawartej umowy subwencji finansowej nie ma wpływu na jej realizację oraz nie stanowi przesłanki do zmiany statusu spełnienia bądź niespełnienia warunków programowych.

Zgodnie z par. 10 ust. 10 regulaminu, jakakolwiek zmiana statusu spełnienia przez beneficjenta warunków programowych po dacie umowy subwencji finansowej nie stanowi przesłanki do zmiany statusu spełnienia bądź niespełnienia warunków programowych ani, w okresie obowiązywania zawartej uprzednio umowy subwencji finansowej, zawarcia przez niego nowej umowy subwencji finansowej bądź złożenia przez niego nowego wniosku.

2.18 Czy udzielona subwencja podlega egzekucji sądowej lub administracyjnej? Czy środki przekazane w formie subwencji mogą podlegać zajęciu na podstawie sądowego lub administracyjnego tytułu wykonawczego?

Nie, środki przekazane w formie subwencji finansowej przedsiębiorcy nie podlegają egzekucji sądowej ani administracyjnej, chyba że egzekwowana wierzytelność powstała w związku z naruszeniem zasad, na których udzielono danemu przedsiębiorcy takiego wsparcia. Środki te, w razie ich przekazania na rachunek bankowy, rachunek oszczędnościowy, rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy oraz rachunek terminowych lokat oszczędnościowych, są także wolne od zajęcia na podstawie sądowego lub administracyjnego tytułu wykonawczego.

2.19 Czy są jakieś przedziały, od których uzależniona będzie kwota umorzenia subwencji ze względu na stratę?

Umorzenie części subwencji ze względu na skumulowaną stratę gotówkową na sprzedaży będzie mieć miejsce w przypadku MŚP (takiego rozwiązania nie przewidziano w odniesieniu do Mikroprzedsiębiorców). Umorzenie części subwencji ze względu na tę stratę będzie odpowiadać wysokości straty, ale nie będzie mogło przekroczyć 25% kwoty subwencji.

W Programie przyjęto, że otrzymana przez MŚP subwencja - w przypadku prowadzenia działalności gospodarczej w każdym czasie przez 12 miesięcy od dnia przyznania subwencji - podlega zwrotowi w wysokości 25% bezwarunkowo, a dodatkowo (m.in.) w wysokości do 25% kwoty subwencji pomniejszonej o wykazaną przez MŚP skumulowaną stratę gotówkową na sprzedaży w okresie 12 miesięcy licząc od pierwszego miesiąca, w którym MŚP odnotował stratę po 1 lutego 2020 r. lub od miesiąca, w którym została podjęta decyzja PFR o przyznaniu subwencji.

Dla MŚP prowadzących księgi rachunkowe, skumulowana strata gotówkowa na sprzedaży będzie odzwierciedloną w rachunku zysków i strat stratą na sprzedaży z wyłączeniem kosztów amortyzacji. Dla MŚP rozliczających się na podstawie księgi przychodów i rozchodów, będzie to kwota wykazanej straty. Natomiast dla MŚP rozliczających się na podstawie karty podatkowej lub na ryczałcie, strata

zostanie obliczona jako skumulowany spadek przychodów ze sprzedaży w porównaniu do przychodów z analogicznego okresu roku poprzedniego.

Przedsiębiorcy wykonujący działalność gospodarczą w ramach wskazanych w regulaminie kodów PKD, po spełnieniu warunków określonych w Programie, zostaną zwolnieni z obowiązku zwrotu subwencji finansowej w całości.

2.20 Jakie warunki musi spełnić przedsiębiorca, aby być zwolnionym z obowiązku zwrotu subwencji finansowej w części lub w całości?

Przedsiębiorcy wykonujący działalność gospodarczą w ramach wskazanych w regulaminie kodów PKD, po spełnieniu warunków określonych w Programie, zostaną zwolnieni z obowiązku zwrotu subwencji finansowej w całości.

W pozostałych przypadkach maksymalna wartość umarżanej subwencji to 75%, wówczas warunki umorzenia subwencji są inne dla Mikroprzedsiębiorców i MŚP.

W przypadku **MŚP**, aby uzyskać zwolnienie z obowiązku zwrotu subwencji finansowej w wysokości 75%, przedsiębiorca musi łącznie spełnić następujące warunki:

- i. prowadzić nieprzerwanie działalność gospodarczą w każdym czasie w ciągu 12 miesięcy od dnia przyznania subwencji finansowej,
- ii. utrzymać co najmniej 100% poziom zatrudnienia oraz
- iii. wykazać skumulowaną stratę gotówkową na sprzedaży większą niż 25% wartości subwencji finansowej.

W przypadku **Mikroprzedsiębiorców** nie jest wymagane spełnienie trzeciego z powyższych warunków, aby uzyskać 75% umorzenie subwencji.

2.21 W jaki sposób, przy badaniu warunków umorzenia części subwencji, będą traktowane sytuacje, w których przedsiębiorca zamieni umowy o pracę na umowy zlecenia?

Wsparcie w postaci subwencji finansowej ma na celu utrzymanie dotychczasowego poziomu zatrudnienia. Z punktu widzenia warunków programowych, zamiana umowy o pracę na umowę zlecenie jest dopuszczalna. Jednak z pewnością beneficjenci decydujący się na taki ruch powinni spodziewać się tego, że spełnienie przez nich warunków do umorzenia części subwencji będzie dokładnie weryfikowane przez PFR. Nie jest wykluczone, że - jeśli okaże się, że doszło do zamiany umowy o pracę na 1 etat z wynagrodzeniem np. 4000 PLN na zlecenie na 2 h/mc z wynagrodzeniem 100 zł - zostanie to potraktowane jako nadużycie i będzie mogło stanowić przesłankę do odmowy umorzenia części subwencji. Przestrzegamy pracodawców przed praktykami, które wskazywałyby na celowe działanie, mające na celu wyłudzenie subwencji.

2.22 Od jakiej daty liczymy 12 miesięcy na złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu subwencji finansowej w przypadku wypłaty subwencji w kilku częściach?

Oświadczenie o Rozliczeniu składane jest nie wcześniej niż pierwszego dnia po upływie 12 miesięcy liczonych od dnia wypłaty subwencji finansowej oraz nie później niż w terminie 10 dni roboczych od upływu 12 miesięcy liczonych od dnia wypłaty subwencji finansowej, przy czym dla uniknięcia wątpliwości pierwszy dzień po upływie 12 miesięcy liczonych od dnia wypłaty subwencji finansowej jest uwzględniany przy obliczaniu terminu na złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu.

Wspomniane 12 miesięcy liczymy zawsze od daty pierwszej wypłaty subwencji (chodzi tu o subwencję udzieloną w normalnym toku). Jeżeli przedsiębiorca skorzystał z "postępowania wyjaśniającego", co spowodowało wygaszenie pierwotnej umowy, po czym została zawarta kolejna umowa subwencji, to 12 miesięcy liczymy od daty wypłaty subwencji w ramach tej kolejnej umowy.

2.23 Przedsiębiorca chce zwrócić subwencję przed terminem na złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu – jak to zrobić?

Należy zwrócić się do banku, za pośrednictwem którego przedsiębiorca wnioskował o subwencję, z prośbą o wskazanie numer rachunku do wcześniejszej spłaty. Należy jednak pamiętać, że w przypadku dokonania częściowych zwrotów subwencji finansowej przez przedsiębiorcę przed dniem wydania decyzji przez PFR o wysokości umorzenia subwencji finansowej, saldo subwencji będzie podlegało zmniejszeniu o dokonane przez przedsiębiorcę zwroty. W konsekwencji, dokonywanie wcześniejszych zwrotów subwencji finansowej (o ile nie są to zwroty wynikające z uzyskania subwencji w zbyt dużej wysokości z uwagi na złożenie nieprawdziwych oświadczeń) nie jest korzystne dla przedsiębiorcy z ekonomicznego punktu widzenia.

Przykład: Przedsiębiorca otrzymał subwencję finansową w kwocie 100 tys. zł oraz dokonał częściowej spłaty subwencji w kwocie 20 tys. zł przed dniem wydania decyzji przez PFR o wysokości umorzenia subwencji. W takiej sytuacji, na potrzeby umorzenia subwencji brana będzie pod uwagę kwota 80 tys. zł.

2.24 W jaki sposób beneficjent przekazuje PFR informacje w zakresie reorganizacji podmiotowych przedsiębiorstwa (przekształcenia, połączenia, podziały)?

Zgodnie z § 7 ust. 1 lit. d umowy subwencji finansowej beneficjent zobowiązany jest do niezwłocznego zawiadomienia PFR o wszelkich okolicznościach mających wpływ na realizację zobowiązań wynikających z umowy subwencji finansowej. W ocenie PFR, okolicznością mającą wpływ na realizację zobowiązań wynikających z umowy subwencji finansowej jest reorganizacja podmiotowa, w szczególności, gdy w wyniku jej przeprowadzenia zmianie ulegają takie dane jak firma lub Numer Identyfikacji Podatkowej przedsiębiorcy, który otrzymał subwencję.

Informacje o przeprowadzonych reorganizacjach podmiotowych należy przekazywać na adres e-mail: tf_msp@pfr.pl. Do takich informacji należy dołączyć odpis z KRS w wersji pobranej z ems.ms.gov.pl. Więcej szczegółów w komunikacie z 31 sierpnia 2020 r. w sprawie przekazywania PFR informacji w zakresie reorganizacji podmiotowych beneficjentów (przekształcenia, połączenia, podziały) w

rozumieniu Kodeksu Spółek Handlowych: https://pfrsa.pl/dam/jcr:a0160e0a-b269-47b5-b1c6-4c0fa671b0a9/Komunikat%20PFR_11%20reorganizacje_podmiotowe.pdf.

Obowiązek informowania PFR o reorganizacjach podmiotowych i innych okolicznościach mających wpływ na realizację zobowiązań wynikających z umowy subwencji finansowej ciąży na beneficjencie dopóki łączy go z PFR stosunek zobowiązaniowy na podstawie tej umowy. Zgodnie z par. 12 ust. 14 pkt (ii) regulaminu Programu umowa subwencji finansowej wygasa dopiero z chwilą całkowitego wykonania tej umowy przez PFR i beneficjenta.

2.25 Czy przedsiębiorca może przenieść swoje prawa lub obowiązki wynikające z umowy subwencji finansowej na rzecz osoby trzeciej?

Nie jest to dopuszczalne. Zagadnienie to wyjaśnia komunikat PFR z 16 lutego 2021 r.:

<https://pfrsa.pl/aktualnosci/tarcza-finansowa-pfr-1.0/przelew-praw-lub-obowiazkow-wynikajacych-z-umowy-subwencji-finansowej.html>

2.26 Czy Oświadczenie o Rozliczeniu można złożyć w postaci innej niż elektroniczna?

Formularz Oświadczenia o Rozliczeniu może być złożony wyłącznie poprzez bankowość elektroniczną w banku, w którym została udzielona subwencja finansowa. Nie ma możliwości złożenia go inną drogą niż przez bankowość elektroniczną.

3 Wydatkowanie subwencji finansowej

3.1 Czy środki z subwencji finansowej mogą być przeznaczane wyłącznie na wydatki kwalifikowalne?

Nie. Pomoc udzielana przedsiębiorcom w ramach Programu nie jest pomocą, która musi zostać przeznaczona na wydatki kwalifikowalne (szczegółowo określone wydatki lub kategorie wydatków, na które może zostać przeznaczona subwencja).

Subwencja finansowa ma charakter pomocy operacyjnej, tj. środki przeznaczane są na pokrycie kosztów związanych z prowadzoną przez przedsiębiorcę działalnością gospodarczą. W konsekwencji, z zastrzeżeniem katalogu negatywnego określonego w umowie oraz regulaminie Programu, subwencja może zostać przeznaczona na wszelkie wydatki związane z działalnością gospodarczą.

3.2 W jaki sposób będzie dokonywana weryfikacja wykorzystania subwencji i jaki jest maksymalny czas, w którym należy wykorzystać środki z otrzymanej subwencji?

Przedsiębiorca powinien wykorzystać otrzymaną subwencję zgodnie z regulaminem Programu i zawartą umową subwencji. Subwencja może zostać wykorzystana na pokrycie kosztów prowadzonej działalności gospodarczej oraz przedterminową spłatę kredytów do maksymalnej wysokości 25% wartości otrzymanej subwencji. Obowiązuje przy tym zakaz przeznaczania środków z subwencji finansowej na jakiegokolwiek płatności do właściciela oraz do osób lub podmiotów powiązanych z

właścicielem beneficjenta. Nie został określony jednak żaden maksymalny okres wykorzystania subwencji. Nie została też narzucona jedna forma dokumentowania dokonanych wydatków, co oznacza, że przedsiębiorca będzie mógł wykazać wydatkowanie środków z subwencji w każdy sposób umożliwiający powiązanie środków z danym wydatkiem.

3.3 Na jakie cele może być przeznaczona subwencja finansowa w ramach Programu?

Przedsiębiorca jest uprawniony do wykorzystania otrzymanej subwencji na pokrycie kosztów prowadzonej działalności gospodarczej. Pokrycie kosztów prowadzonej działalności gospodarczej jest kategorią szeroką i obejmuje większość kosztów stałych i codziennych wynikających z lub niezbędnych dla prowadzonej działalności, w tym – co do zasady – także wypłatę wynagrodzeń dla pracowników, opłacenie czynszu, pokrycie kosztów zakupu towarów i materiałów, urządzeń i innych środków trwałych, pokrycie wszelkich należności o charakterze publicznoprawnym lub spełnienie świadczeń z umów zawartych z kontrahentami.

Otrzymana subwencja może zostać wykorzystana na przedterminową spłatę kredytów do maksymalnej wysokości 25% wartości otrzymanej subwencji. W żadnym wypadku natomiast subwencja nie może zostać wykorzystana w celu dokonania rozliczeń z podmiotami powiązanymi. Obowiązuje całkowity zakaz przeznaczania środków z subwencji finansowej na jakiegokolwiek płatności do właściciela oraz do osób lub podmiotów powiązanych z właścicielem beneficjenta. Ponadto subwencja nie może służyć finansowaniu nabycia (przejęcia) w sposób bezpośredni lub pośredni innego podmiotu gospodarczego (obowiązuje zakaz wykorzystania subwencji w celu akwizycji).

Szczegółowe warunki wsparcia finansowego oraz zobowiązania przedsiębiorcy określa umowa zawarta z przedsiębiorcą.

3.4 Na etapie składania wniosku o subwencję podaliśmy główny kod PKD. Prowadzimy także działalność określoną innymi kodami. Czy możemy wykorzystywać subwencję dla całej działalności, czy tylko w zakresie działalności określonej przez kod PKD podany we wniosku?

Nie ma ograniczenia polegającego na nakazie wykorzystywania środków z subwencji wyłącznie na działalność przedsiębiorcy związaną z kodem głównym, określającym przeważającą działalność, a więc wykluczenia możliwości wydatkowania na działalność określoną przez kody działalności dodatkowej. Jeśli wydatkowanie jest zgodne z regulaminem (par. 7) oraz umową subwencji, przedsiębiorca prowadzący działalność w obszarze wielu kodów PKD może wykorzystać środki w ramach każdego z tych obszarów.

3.5 Otrzymana subwencja może zostać wykorzystana na przedterminową spłatę kredytów do maksymalnej wysokości 25% wartości otrzymanej subwencji – czy są ograniczenia związane ze spłatą rat leasingowych (leasingu operacyjnego/finansowego) oraz pożyczek? Czy ograniczenie dotyczy spłat kredytów przewidzianych harmonogramem, czyli bieżących rat oraz rat kredytów przeterminowanych?

Przedsiębiorca jest uprawniony do wykorzystania otrzymanej subwencji na pokrycie kosztów prowadzonej działalności gospodarczej. Pokrycie kosztów prowadzonej działalności gospodarczej jest kategorią szeroką i obejmuje większość kosztów stałych i codziennych wynikających z lub niezbędnych dla prowadzonej działalności, w tym – co do zasady – także wypłatę wynagrodzeń dla pracowników, opłacenie czynszu, pokrycie kosztów zakupu towarów i materiałów, urządzeń i innych środków trwałych, pokrycie wszelkich należności o charakterze publicznoprawnym lub spełnienie świadczeń z umów zawartych z kontrahentami.

Nie ma przeszkód, aby te środki wykorzystać na spłatę rat leasingowych oraz pożyczek. Środki pochodzące z subwencji mogą również zostać wykorzystane na przedterminową spłatę kredytów, jednakże nie więcej niż do maksymalnej wysokości 25% wartości subwencji finansowej.

3.6 Czy przy ustalaniu limitu 25% wartości subwencji, która może zostać wykorzystana na przedterminową spłatę kredytów, należy brać pod uwagę koszty związane z taką wcześniejszą spłatą kredytów np. prowizje i opłaty?

Limit 25% wartości subwencji, która może zostać wykorzystana na przedterminową spłatę kredytów, dotyczy maksymalnej kwoty subwencji, która może zostać wykorzystana na taką spłatę, łącznie z wszystkimi kosztami okołokredytowymi związanymi z taką spłatą.

3.7 Czy istnieje możliwość pokrycia z subwencji kredytów przeterminowanych i bieżącej obsługi kredytów oraz czy wykorzystanie subwencji na te cele wlicza się do limitu 25% subwencji, która może zostać wykorzystana na przedterminową spłatę kredytów?

Subwencja może zostać wykorzystana na przedterminową spłatę kredytów do maksymalnej wysokości 25% wartości otrzymanej subwencji. Natomiast nie jest limitowane wykorzystanie subwencji na spłatę przeterminowanych kredytów i bieżącą obsługę kredytów.

3.8 Czy zaległe podatki i płatności do ZUS można opłacić środkami z otrzymanej subwencji?

Tak. Otrzymana przez przedsiębiorcę subwencja może zostać wykorzystana na pokrycie należności o charakterze publicznoprawnym, również zaległych.

3.9 Czy środki z subwencji finansowej można przeznaczyć na pokrycie kosztów wynagrodzenia pracownika, które jest obciążone zajęciem komorniczym?

Zgodnie z par. 7 regulaminu środki z subwencji finansowej mogą zostać przeznaczone przez beneficjenta wyłącznie na: a) pokrycie kosztów prowadzonej działalności gospodarczej, w tym wynagrodzeń pracowników, kosztów zakupu towarów i materiałów, kosztów usług obcych, bieżących kosztów obsługi finansowania zewnętrznego, kosztów najmu (lub innych umów o podobnym charakterze) nieruchomości wykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej, wszelkich należności o charakterze publicznoprawnym, zakupu urządzeń i innych środków trwałych niezbędnych do prowadzenia działalności gospodarczej, jednakże z wyłączeniem przeznaczenia tych środków na nabycie (przejęcie) w sposób bezpośredni lub pośredni innego podmiotu; oraz b) przedterminową spłatę kredytów, z zastrzeżeniem, że na ten cel może być przeznaczone maksymalnie 25% kwoty subwencji finansowej. Jednocześnie środki z subwencji finansowej nie mogą zostać przeznaczone na płatności do właściciela ani osób lub podmiotów powiązanych z właścicielem beneficjenta. Wynagrodzenie pracownika stanowi koszt prowadzonej przez pracodawcę działalności gospodarczej, niezależnie od tego, czy przed jego wypłatą pracownikowi dokonuje się potrąceń.

3.10 Czy przedsiębiorca rozliczając wydatki ze środków subwencji powinien brać pod uwagę wartość brutto faktur VAT czy jedynie wartość netto?

Kwoty wydatków z subwencji powinny być rozliczane według wartości netto powiększonej o nieodliczony podatek VAT.

Zapłata kwoty brutto z rachunku subwencji nie będzie uchybieniem warunkom umowy subwencji i regulaminu Programu. Wydatkami, które należy wziąć pod uwagę na potrzeby rozliczenia kwoty subwencji, będzie jednak tylko kwota netto powiększona o nieodliczony podatek VAT. Kwota odliczonego podatku VAT nie będzie traktowana jako wydatek na potrzeby rozliczenia kwoty subwencji.

Nie ma tym samym konieczności dokonywania przelewu kwoty netto z rachunku dedykowanego dla subwencji, a kwoty VAT z innego oraz nie ma potrzeby uzupełniania rachunku subwencji o odliczony podatek VAT. Przepływ środków pomiędzy rachunkami bankowymi nie jest ograniczony przez warunki Programu. Istotne jest aby przedsiębiorca wydatkował je zgodnie z postanowieniami regulaminu Programu, umową subwencji oraz był w stanie wykazać, że im nie uchybił.

3.11 Co w sytuacji gdy przedsiębiorca nie wykorzysta subwencji w okresie 12 miesięcy?

W Programie nie został określony żaden maksymalny okres wykorzystania subwencji. Jeżeli beneficjent nie wykorzysta całości subwencji w okresie 12 miesięcy od jej wypłaty, nie będzie miało to wpływu na wysokość jej umorzenia.

4 Zasady zwrotu subwencji finansowej dla Mikrofirm

4.1 Czy kod PKD prowadzonej przez Mikroprzedsiębiorcę działalności gospodarczej może mieć wpływ na warunki umorzenia subwencji finansowej?

Tak. Mikroprzedsiębiorcy, działający w wybranych branżach, najbardziej dotkniętych skutkami obostrzeń administracyjnych związanych z Covid-19, będą zwolnieni z obowiązku zwrotu subwencji finansowej w całości, po spełnieniu łącznie następujących warunków:

- a) nie zaprzestali prowadzenia działalności gospodarczej (w tym nie zawiesili prowadzenia działalności gospodarczej), (ii) nie otworzyli likwidacji (jeżeli dotyczy) lub (iii) nie otworzyli postępowania upadłościowego/restrukturyzacyjnego w każdym czasie od daty przyznania subwencji finansowej do daty wydania decyzji określającej kwotę subwencji podlegającą zwrotowi;
- b) ich zakres działalności faktycznie wykonywanej oraz ujawnionej w CEIDG albo KRS według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. obejmuje co najmniej jeden z niżej wskazanych rodzajów działalności, sklasyfikowanych zgodnie z PKD:
  - 17.29.Z Produkcja pozostałych wyrobów z papieru i tektury;
  - 18.12.Z Pozostałe drukowanie;
  - 18.13.Z Działalność usługowa związana z przygotowaniem do druku;
  - 18.14.Z Introligatorstwo i podobne usługi;
  - 46.42.Z Sprzedaż hurtowa odzieży i obuwia;
  - 47.71.Z Sprzedaż detaliczna odzieży prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach;
  - 47.72.Z Sprzedaż detaliczna obuwia i wyrobów skórzanych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach;
  - 47.76.Z Sprzedaż detaliczna kwiatów, roślin, nasion, nawozów, żywych zwierząt domowych, karmy dla zwierząt domowych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach;
  - 47.81.Z Sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych prowadzona na straganach i targowiskach;
  - 47.82.Z Sprzedaż detaliczna wyrobów tekstylnych, odzieży i obuwia prowadzona na straganach i targowiskach;
  - 47.89.Z Sprzedaż detaliczna pozostałych wyrobów prowadzona na straganach i targowiskach;
  - 49.39.Z Pozostały transport lądowy pasażerski, gdzie indziej niesklasyfikowany;
  - 55.10.Z Hotele i podobne obiekty zakwaterowania;
  - 55.20.Z Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania;
  - 56.10.A Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne;
  - 56.10.B Ruchome placówki gastronomiczne;
  - 56.21.Z Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (katering);
  - 56.29.Z Pozostała usługowa działalność gastronomiczna;
  - 56.30.Z Przygotowywanie i podawanie napojów;
  - 59.11.Z Działalność związana z produkcją filmów, nagrań wideo i programów telewizyjnych;

- 59.12.Z Działalność postprodukcyjna związana z filmami, nagraniami wideo i programami telewizyjnymi;
  - 59.13.Z Działalność związana z dystrybucją filmów, nagrań wideo i programów telewizyjnych;
  - 59.14.Z Działalność związana z projekcją filmów;
  - 59.20.Z Działalność w zakresie nagrań dźwiękowych i muzycznych;
  - 73.11.Z Działalność agencji reklamowych;
  - 74.20.Z Działalność fotograficzna;
  - 77.21.Z Wypożyczenie i dzierżawa sprzętu rekreacyjnego i sportowego;
  - 79.11.A Działalność agentów turystycznych;
  - 79.11.B Działalność pośredników turystycznych;
  - 79.12.Z Działalność organizatorów turystyki;
  - 79.90.A Działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych;
  - 79.90.B Działalność w zakresie informacji turystycznej;
  - 79.90.C Pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji, gdzie indziej niesklasyfikowana;
  - 82.30.Z Działalność związana z organizacją targów, wystaw i kongresów;
  - 85.51.Z Pozaszkolne formy edukacji sportowej oraz zajęć sportowych i rekreacyjnych;
  - 85.52.Z Pozaszkolne formy edukacji artystycznej;
  - 85.59.A Nauka języków obcych;
  - 85.59.B Pozostałe pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowane;
  - 86.90.A Działalność fizjoterapeutyczna;
  - 86.90.D Działalność paramedyczna;
  - 90.01.Z Działalność związana z wystawianiem przedstawień artystycznych;
  - 90.02.Z Działalność wspomagająca wystawianie przedstawień artystycznych;
  - 90.04.Z Działalność obiektów kulturalnych;
  - 91.02.Z Działalność muzeów;
  - 93.11.Z Działalność obiektów sportowych;
  - 93.12.Z Działalność klubów sportowych;
  - 93.13.Z Działalność obiektów służących poprawie kondycji fizycznej;
  - 93.19.Z Pozostała działalność związana ze sportem;
  - 93.21.Z Działalność wesołych miasteczek i parków rozrywki;
  - 93.29.A Działalność pokojów zagadek, domów strachu, miejsc do tańczenia i w zakresie innych form rozrywki lub rekreacji organizowanych w pomieszczeniach lub w innych miejscach o zamkniętej przestrzeni;
  - 93.29.B Pozostała działalność rozrywkowa i rekreacyjna, gdzie indziej niesklasyfikowana;
  - 93.29.Z Pozostała działalność rozrywkowa i rekreacyjna;
  - 96.01.Z Pranie i czyszczenie wyrobów włókienniczych i futrzarskich;
  - 96.04.Z Działalność usługowa związana z poprawą kondycji fizycznej,
- c) odnotowały co najmniej 30% spadek przychodów ze sprzedaży alternatywnie (A) w okresie od 1 kwietnia 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. w porównaniu do okresu od 1 kwietnia 2019 r. do

- 31 grudnia 2019 r. lub (B) w okresie od 1 października 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. w porównaniu do okresu od 1 października 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. oraz
- d) na dzień 31 grudnia 2019 r. nie posiadały statusu przedsiębiorstwa znajdującego się w trudnej sytuacji w rozumieniu art. 2 pkt 18 Rozporządzenia Pomocowego.

Powyższe warunki podlegają badaniu nie później niż w terminie 10 dni roboczych, licząc od ostatniego dnia terminu na złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu.

4.2 Co należy rozumieć przez faktyczne wykonywanie działalności gospodarczej w wymienionych w regulaminie kodach PKD?

Poprzez faktyczne wykonywanie działalności gospodarczej należy rozumieć sytuację, gdy:

- (i) przedsiębiorca w sposób ciągły podejmuje się zorganizowanych czynności zarobkowych w ramach przedmiotu działalności gospodarczej mieszczącego się w kodach PKD wskazanych w regulaminie; oraz
- (ii) przedsiębiorca osiąga z tytułu działalności gospodarczej prowadzonej we wskazanych w regulaminie kodach PKD istotną część swoich przychodów.

4.3 W jaki sposób będą weryfikowane kody PKD dla spółki cywilnej?

Jeżeli subwencję finansową w ramach Programu otrzymali wspólnicy działający w ramach spółki cywilnej, kody działalności gospodarczej wykonywanej w ramach spółki cywilnej, będą weryfikowane z kodami ujawnionymi w rejestrze REGON.

PFR zweryfikuje dane przekazane przez beneficjenta w Oświadczeniu o Rozliczeniu z bazami danych m.in. GUS, ZUS, Ministerstwa Finansów lub KAS.

4.4 Czy jeśli w KRS/CEIDG zamiast konkretnego symbolu kodu PKD (np. 55.10.Z) wskazano całą grupę (np. 55), to taki zapis kodu może umożliwić beneficjentowi uzyskanie umorzenia całej subwencji finansowej?

W sytuacji, gdy beneficjent - według stanu na 31 grudnia 2019 r. - ujawnił w KRS albo CEIDG (w zależności od formy prawnej beneficjenta), kod PKD na poziomie wyższym niż podklasa, który obejmuje swoim zakresem wskazane w Programie kody PKD na poziomie podklasy, to warunek prowadzenia działalności gospodarczej w ramach kodów PKD wskazanych w Regulaminie uznaje się za spełniony, z zastrzeżeniem, że przedsiębiorca faktycznie prowadził działalność w ramach wskazanych w Programie kodów PKD na poziomie podklasy.

4.5 Co w przypadku, gdy przedsiębiorca rozpoczął działalność w grudniu 2019 roku i nie może spełnić warunku dot. spadku przychodów, wymaganego do 100% umorzenia subwencji?

W takiej sytuacji przedsiębiorca nie może liczyć na 100% umorzenia subwencji finansowej. Maksymalna wysokość umorzenia, w jego przypadku, może wynieść 75% subwencji.

4.6 Na jakich zasadach podlega zwrotowi subwencja finansowa przyznana Mikroprzedsiębiorcy, który nie spełnia warunków do umorzenia subwencji w całości?

Otrzymana przez Mikroprzedsiębiorcę subwencja finansowa podlega zwrotowi na następujących zasadach:

- 1) w przypadku: (i) zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej (w tym w razie zawieszenia prowadzenia działalności gospodarczej), (ii) otwarcia likwidacji przedsiębiorcy (jeżeli dotyczy) lub (iii) otwarcia postępowania upadłościowego/restrukturyzacyjnego w każdym czasie w ciągu 12 miesięcy od dnia przyznania subwencji – w kwocie stanowiącej 100% wartości subwencji oraz
- 2) w przypadku prowadzenia działalności gospodarczej przez Mikroprzedsiębiorcę w każdym czasie przez okres 12 miesięcy od dnia przyznania subwencji, subwencja finansowa podlega zwrotowi:
  - a. w kwocie stanowiącej 25% wartości subwencji finansowej – bezwarunkowo oraz
  - b. w przypadku utrzymania średniej liczby Pracowników (średnie zatrudnienie) w okresie 12 pełnych miesięcy kalendarzowych, liczonych od końca miesiąca kalendarzowego poprzedzającego datę zawarcia umowy subwencji finansowej w stosunku do liczby Pracowników, na których beneficjent otrzymał subwencję finansową, na poziomie:
    - i. wyższym niż 100% – w wysokości dodatkowo 0% kwoty subwencji oraz
    - ii. od 50% do 100% – w wysokości dodatkowo od 0% do 50% kwoty subwencji – proporcjonalnie do skali redukcji zatrudnienia według wzoru poniżej:

Wartość subwencji finansowej podlegającej zwrotowi z tytułu redukcji zatrudnienia

= wartość subwencji finansowej * skala redukcji zatrudnienia,

gdzie

Skala redukcji zatrudnienia

$$= - \left(\frac{\text{średnia liczba Pracowników przez okres pełnych 12 miesięcy od końca miesiąca kalendarzowego poprzedzającego datę zawarcia umowy subwencji finansowej}}{\text{liczba Pracowników, na których beneficjent otrzymał subwencję finansową}} - 1 \right)$$

- iii. niższym niż 50% – w wysokości dodatkowo 50% wartości subwencji.

Powyższe warunki podlegają badaniu nie później niż w terminie 10 dni roboczych, licząc od ostatniego dnia terminu na złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu.

W rezultacie Mikroprzedsiębiorca, który utrzyma 100% poziomu zatrudnienia, będzie mógł zachować (nie będzie musiał zwracać) 75% całkowitej wartości subwencji finansowej. W przypadku redukcji zatrudnienia do stanu niższego niż 50%, Mikroprzedsiębiorca będzie mógł zachować (nie będzie musiał zwracać) 25% całkowitej wartości subwencji finansowej.

W wyjątkowych przypadkach, uwzględniając indywidualną sytuację Mikroprzedsiębiorcy, PFR może podjąć decyzję o zmianie warunków zwrotu subwencji finansowej w odniesieniu do Mikroprzedsiębiorcy, którego spadek przychodów ze sprzedaży wyniósł więcej niż 75%.

Kwota subwencji finansowej, która podlega zwrotowi, jest spłacana w nie więcej niż 24 miesięcznych ratach, przy czym co najmniej 23 raty będą miały równą wysokość, zaś ostatnia z rat będzie ratą wyrównawczą. Okres spłaty subwencji finansowej rozpoczyna się po upływie 13 miesięcy kalendarzowych, począwszy od pierwszego dnia pełnego miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym nastąpiła wypłata subwencji finansowej.

4.7 Co powinien zrobić Mikroprzedsiębiorca w celu rozliczenia subwencji?

W celu rozliczenia subwencji finansowej beneficjent zobowiązany jest złożyć Oświadczenie o Rozliczeniu poprzez bankowość elektroniczną banku, za pośrednictwem którego zawarł umowę subwencji finansowej (dotyczy to wszystkich beneficjentów Programu, w tym beneficjentów uprawnionych do umorzenia 100% subwencji).

Oświadczenie o Rozliczeniu składane jest nie wcześniej niż pierwszego dnia po upływie 12 miesięcy liczonych od dnia wypłaty subwencji finansowej oraz nie później niż w terminie 10 dni roboczych od upływu 12 miesięcy liczonych od dnia wypłaty subwencji finansowej. Dla uniknięcia wątpliwości, pierwszy dzień po upływie 12 miesięcy, liczonych od dnia wypłaty subwencji finansowej, jest uwzględniany przy obliczaniu terminu na złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu. W przypadku, gdy subwencja finansowa - w ramach tej samej umowy subwencji finansowej - została wypłacona w kilku częściach (np. w wyniku odwołania), termin ten należy liczyć od daty wypłaty pierwszej z nich.

Przed rozpoczęciem biegu terminu na złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu, beneficjent otrzyma w bankowości elektronicznej banku, za pośrednictwem którego zawarł umowę subwencji finansowej, **propozycję PFR w zakresie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi.**

Propozycja PFR, o której mowa powyżej, zostanie sporządzona w oparciu o informacje uzyskane przez PFR z baz danych m.in. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Ministerstwa Finansów lub Krajowej Administracji Skarbowej. Propozycja PFR, dotycząca wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi, zostanie przekazana beneficjentowi jako wstępnie uzupełniony formularz udostępniony w bankowości elektronicznej, z którego, po jego uzupełnieniu i podpisaniu przez osobę składającą Oświadczenie o Rozliczeniu w imieniu beneficjenta, zostanie wygenerowane Oświadczenie o Rozliczeniu.

W celu komunikacji związanej z realizacją umowy subwencji finansowej, beneficjent zobowiązany jest wskazać w Oświadczeniu o Rozliczeniu adres poczty elektronicznej (e-mail), numer telefonu kontaktowego oraz adres korespondencyjny.

4.8 Co powinien zrobić beneficjent, który nie zgadza się z danymi zawartymi w propozycji PFR w zakresie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi?

W takim przypadku beneficjent może wprowadzić zmiany do formularza udostępnionego przez bank w zakresie danych podanych w propozycji PFR, skutkujące zmniejszeniem wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi.

Przed wprowadzeniem tych zmian beneficjent zobowiązany jest jednak:

- (i) usunąć rozbieżności pomiędzy danymi przedstawionymi w propozycji PFR, a stanem faktycznym; oraz
- (ii) powstrzymać się ze złożeniem Oświadczenia o Rozliczeniu do czasu usunięcia rozbieżności pomiędzy informacjami zgromadzonymi w bazach danych m.in. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Ministerstwa Finansów lub Krajowej Administracji Skarbowej, w oparciu o które sporządzona została propozycja PFR, a rzeczywistym stanem faktycznym, z zastrzeżeniem konieczności dochowania terminu na złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu.

W przypadku, gdyby beneficjent złożył Oświadczenie o Rozliczeniu bez usunięcia rozbieżności, o których mowa powyżej, spowoduje to wydanie przez PFR decyzji na podstawie posiadanych przez PFR danych. Dalsze kwestionowanie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi będzie możliwe wyłącznie w toku postępowania wyjaśniającego pod warunkiem, że beneficjent podjął działania mające na celu wyjaśnienie rozbieżności przed dniem złożenia Oświadczenia o Rozliczeniu (np. wystosował pismo do ZUS/właściwego urzędu skarbowego i będzie w stanie wykazać to PFR). Z zapytaniem dotyczącym wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi, która została wskazana przez PFR w decyzji, beneficjent może zwrócić się do PFR - za pośrednictwem banku, w którym złożył wniosek o subwencję - nie później niż w terminie 10 dni roboczych od dnia udostępnienia tej decyzji beneficjentowi. Złożenie zapytania nie wstrzymuje wykonania pierwotnie wydanej decyzji PFR.

Jeśli natomiast beneficjent w Oświadczeniu o Rozliczeniu zaakceptuje propozycję PFR w zakresie wysokości subwencji finansowej do zwrotu, to kwota ta będzie miała charakter bezsporny. Spowoduje to, że beneficjent nie będzie uprawniony do późniejszego kwestionowania wysokości subwencji finansowej do zwrotu w toku postępowania wyjaśniającego.

4.9 Jak wygląda procedura złożenia Oświadczenia o Rozliczeniu subwencji finansowej przez przedsiębiorcę?

Procedura składania Oświadczenia o Rozliczeniu przebiega w następujący sposób:

- a) Oświadczenie o Rozliczeniu może zostać złożone w imieniu beneficjenta wyłącznie jednoosobowo przez osobę, która posiada dostęp do bankowości elektronicznej beneficjenta w banku, za pośrednictwem którego zawarta została umowa subwencji finansowej. Oświadczenie o Rozliczeniu złożone przez tę osobę będzie traktowane jako oświadczenie złożone przez Osobę Upoważnioną;

- b) treść Oświadczenia o Rozliczeniu jest weryfikowana przez bank pod kątem jej kompletności i wstępnej zgodności z warunkami programowymi, w zakresie ustalonym między PFR i bankiem, przy czym złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu nie jest możliwe do czasu ewentualnego poprawienia w Oświadczeniu o Rozliczeniu błędnych danych lub złożenia wszystkich wymaganych oświadczeń, wskazanych przez bank na etapie poprzedzającym akceptację Oświadczenia o Rozliczeniu;
- c) po poprawnym wprowadzeniu przez osobę składającą Oświadczenie o Rozliczeniu w imieniu beneficjenta danych w formularzu udostępnionym przez bank, w bankowości elektronicznej zostanie wygenerowany projekt Oświadczenia o Rozliczeniu, zawierający odpowiednie dane zamieszczone przez beneficjenta w formularzu udostępnionym przez bank;
- d) osoba składająca Oświadczenie o Rozliczeniu w imieniu beneficjenta uzyska możliwość zapoznania się z Oświadczeniem o Rozliczeniu w formie elektronicznej, wydrukowania i zapisania elektronicznie projektu Oświadczenia o Rozliczeniu oraz dostępu do zapisanego elektronicznie projektu Oświadczenia o Rozliczeniu po ponownym zalogowaniu, o ile bank zapewni taką funkcjonalność;
- e) Oświadczenie o Rozliczeniu musi zostać podpisane za pomocą narzędzi autoryzacyjnych przekazanych przez bank oraz
- f) bank przekaże Oświadczenie o Rozliczeniu do PFR, który rozpatrzy je zgodnie z procedurą opisaną w dokumentach programowych, w tym zweryfikuje dane przekazane przez beneficjenta z bazami danych m.in. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Ministerstwa Finansów lub Krajowej Administracji Skarbowej.

4.10 Kiedy Mikroprzedsiębiorca nie składa Oświadczenia o Rozliczeniu?

Oświadczenie o Rozliczeniu nie jest składane przez beneficjentów:

- a) którzy dokonali spłaty subwencji finansowej w całości przed nadejściem terminu do złożenia Oświadczenia o Rozliczeniu, w efekcie czego umowa subwencji finansowej wygasła (par. 12 ust. 14 regulaminu);
- b) którzy nie posiadają aktywnej relacji z bankiem, za pośrednictwem którego zawarli umowę subwencji finansowej (nie posiadają zawartej umowy o prowadzenie rachunku bankowego oraz umowy o świadczenie usług bankowości elektronicznej) oraz nie odnowili tej relacji przed rozpoczęciem biegu terminu na złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu (chyba, że bank umożliwi odnowienie relacji w innym terminie, jednakże nie późniejszym niż ostatni dzień na złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu) lub
- c) w stosunku do których PFR wystosował wezwanie do zwrotu subwencji finansowej.

4.11 Jaki będzie skutek nieposiadania przez beneficjenta aktywnej relacji z bankiem, za pośrednictwem którego została mu udzielona subwencja finansowa?

Beneficjenci, którzy zakończyli relację z bankiem, nie mogą wnioskować o umorzenie subwencji finansowej, chyba że odnowili relację z bankiem przed rozpoczęciem biegu terminu na złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu. Bank, za pośrednictwem którego beneficjent zawarł umowę subwencji finansowej, może umożliwić odnowienie tej relacji w innym terminie, jednakże nie późniejszym niż ostatni dzień terminu na złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu.

Nieodnowienie relacji z bankiem jest podstawą do wypowiedzenia umowy subwencji finansowej przez PFR, co będzie wiązało się z koniecznością zwrotu subwencji finansowej w całości.

4.12 Jaką decyzję podejmie PFR po rozpatrzeniu Oświadczenia o Rozliczeniu lub po upływie terminu na jego złożenie?

W związku ze złożeniem Oświadczenia o Rozliczeniu lub upływem terminu na złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu, PFR podejmie jedną z następujących decyzji:

- 1) decyzję określającą kwotę subwencji finansowej podlegającą zwrotowi (dotyczy to sytuacji, gdy całość albo część subwencji zostanie umorzona);
- 2) decyzję określającą kwotę subwencji finansowej podlegającą zwrotowi w całości;
- 3) decyzję informującą beneficjenta o zidentyfikowaniu przez PFR okoliczności, które uniemożliwiają ustalenie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi.

Bank podpisze w imieniu PFR, działając w charakterze pełnomocnika, decyzję określającą kwotę subwencji finansowej podlegającą zwrotowi, opatrując ją pieczęcią banku lub Kwalifikowanym Podpisem Elektronicznym osób uprawnionych do reprezentowania banku, a następnie udostępni ją beneficjentowi w bankowości elektronicznej.

Decyzja określająca wysokość subwencji finansowej podlegającej zwrotowi, a także decyzja informująca beneficjenta o zidentyfikowaniu przez PFR okoliczności, które uniemożliwiają ustalenie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi, zostaną udostępnione beneficjentowi nie później niż w terminie 15 dni roboczych, licząc od ostatniego dnia terminu na złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu, z zastrzeżeniem, że w wyjątkowych przypadkach termin ten może ulec wydłużeniu.

Wysokość subwencji finansowej podlegającej rozliczeniu przez beneficjenta odpowiada saldu subwencji finansowej aktualnemu na dzień sporządzenia przez PFR propozycji w zakresie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi.

Decyzja wydana przez PFR w toku procesu ustalenia kwoty subwencji finansowej podlegającej zwrotowi stanowi integralną część stosunku zobowiązaniowego łączącego PFR oraz beneficjenta na podstawie umowy subwencji finansowej.

4.13 W jakich przypadkach PFR wyda decyzję określającą kwotę podlegającą zwrotowi?

PFR podejmie decyzję, w której określi kwotę subwencji finansowej podlegającą zwrotowi w związku z:

- i. zaakceptowaniem przez osobę składającą Oświadczenie o Rozliczeniu w imieniu beneficjenta propozycji PFR w zakresie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi, w odniesieniu do beneficjenta, który:
  - A. przekazał do banku prawidłowe dokumenty poświadczające umocowanie Osoby Upoważnionej do zawarcia umowy subwencji finansowej oraz
  - B. potwierdził w treści Oświadczenia o Rozliczeniu przeniesienie swojej rezydencji podatkowej lub rezydencji podatkowej swojego Głównego Beneficjenta Rzeczywistego na teren Europejskiego Obszaru Gospodarczego w sytuacji, gdy beneficjent był zobowiązany do przeniesienia swojej rezydencji podatkowej lub rezydencji podatkowej swojego Głównego Beneficjenta Rzeczywistego na teren Europejskiego Obszaru Gospodarczego;
- ii. niezłożeniem Oświadczenia o Rozliczeniu przez beneficjenta, który:
  - A. przekazał do banku prawidłowe dokumenty poświadczające umocowanie Osoby Upoważnionej do zawarcia umowy subwencji finansowej oraz
  - B. nie był zobowiązany do przeniesienia swojej rezydencji podatkowej lub rezydencji podatkowej swojego Głównego Beneficjenta Rzeczywistego na teren Europejskiego Obszaru Gospodarczego;
- iii. złożeniem Oświadczenia o Rozliczeniu - pomimo niewyjaśnienia rozbieżności pomiędzy danymi przedstawionymi w propozycji PFR, a rzeczywistym stanem faktycznym, w odniesieniu do beneficjenta, który:
  - A. przekazał do banku prawidłowe dokumenty poświadczające umocowanie Osoby Upoważnionej do zawarcia umowy subwencji finansowej;
  - B. potwierdził w treści Oświadczenia o Rozliczeniu przeniesienie swojej rezydencji podatkowej lub rezydencji podatkowej swojego Głównego Beneficjenta Rzeczywistego na teren Europejskiego Obszaru Gospodarczego w sytuacji, gdy beneficjent był zobowiązany do przeniesienia swojej rezydencji podatkowej lub rezydencji podatkowej swojego Głównego Beneficjenta Rzeczywistego na teren Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz
  - C. podjął działania mające na celu wyjaśnienie rozbieżności pomiędzy danymi przedstawionymi w propozycji PFR, a rzeczywistym stanem faktycznym oraz w terminie przewidzianym na złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu.

W wyżej opisanych przypadkach subwencja finansowa podlega zwrotowi, w kwocie wskazanej w treści decyzji zgodnie z Harmonogramem Spłat, przy czym w odniesieniu do sytuacji opisanej w pkt i, wysokość subwencji finansowej podlegającej zwrotowi ma charakter bezsporny i beneficjent nie jest uprawniony do jej późniejszego kwestionowania w toku postępowania wyjaśniającego.

Wysokość subwencji finansowej podlegającej rozliczeniu przez beneficjenta odpowiada saldu subwencji finansowej aktualnemu na dzień sporządzenia przez PFR propozycji w zakresie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi.

4.14 W jakich przypadkach PFR wyda decyzję o zwrocie subwencji finansowej w całości?

Decyzję o zwrocie subwencji finansowej w całości, PFR wyda w związku z:

- i. niezłożeniem Oświadczenia o Rozliczeniu przez beneficjenta, który:
  - A. nie przekazał do banku prawidłowych dokumentów poświadczających umocowanie Osoby Upoważnionej do zawarcia umowy subwencji finansowej lub
  - B. nie potwierdził w treści Oświadczenia o Rozliczeniu przeniesienia swojej rezydencji podatkowej lub rezydencji podatkowej swojego Głównego Beneficjenta Rzeczywistego na teren Europejskiego Obszaru Gospodarczego w sytuacji, gdy beneficjent był zobowiązany do przeniesienia swojej rezydencji podatkowej lub rezydencji podatkowej swojego Głównego Beneficjenta Rzeczywistego na teren Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- ii. ustaleniem przez PFR, że beneficjent naruszył inne niż wskazane powyżej warunki programowe, które pociągają za sobą konieczność zwrotu otrzymanej subwencji finansowej.

W takim przypadku subwencja finansowa podlega zwrotowi w terminie 14 dni roboczych od dnia udostępnienia beneficjentowi decyzji określającej wysokość subwencji finansowej podlegającej zwrotowi w całości.

Wysokość subwencji finansowej podlegającej rozliczeniu przez beneficjenta odpowiada saldu subwencji finansowej aktualnemu na dzień sporządzenia przez PFR propozycji w zakresie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi.

4.15 Co stanie się w przypadku, gdy PFR nie będzie mógł ustalić wysokości subwencji finansowej do zwrotu?

W takim przypadku, PFR podejmie decyzję informującą beneficjenta o zidentyfikowaniu przez PFR okoliczności, które uniemożliwiają ustalenie wysokości subwencji Finansowej podlegającej zwrotowi. PFR przekaże wówczas beneficjentowi informację o przyczynach braku możliwości ustalenia wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi. Do czasu wyjaśnienia okoliczności uniemożliwiających ustalenie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi, subwencja finansowa nie podlega zwrotowi.

Wyjaśnienie tych okoliczności nastąpi w ramach postępowania wyjaśniającego, które może być prowadzone również z inicjatywy PFR. Po wyjaśnieniu okoliczności uniemożliwiających ustalenie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi, PFR wyda decyzję określającą kwotę subwencji finansowej podlegającą zwrotowi albo decyzję określającą kwotę subwencji finansowej podlegającą zwrotowi w całości. Nastąpi to nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia udostępnienia beneficjentowi decyzji informującej beneficjenta o zidentyfikowaniu przez PFR

okoliczności, które uniemożliwiały ustalenie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi, przy czym w szczególnie uzasadnionych przypadkach termin ten może zostać przez PFR wydłużony.

4.16 Jak liczy się średnie zatrudnienie przy ustalaniu kwoty subwencji finansowej do zwrotu?

Ustalając kwotę subwencji finansowej do zwrotu, zarówno w przypadku Mikroprzedsiębiorcy, jak i MŚP, średnie zatrudnienie należy obliczyć zgodnie z poniższym wzorem:

$$\text{średnie zatrudnienie} = \frac{m1 + m2 + m3 + (...) + m12}{12}$$

gdzie m1 do m12 – odpowiada liczbie Pracowników na ostatni dzień każdego miesiąca kalendarzowego.

Ważny jest stan zatrudnienia na ostatni dzień miesiąca kalendarzowego, w związku z czym nie jest możliwe uwzględnienie np. Pracownika, który był zatrudniony przez beneficjenta tylko w pierwszej połowie miesiąca.

Uwaga! W kalkulacji nie uwzględnia się Pracowników przebywających na urloпах bezpłatnych przez pełny miesiąc kalendarzowy.

W kalkulacji uwzględnia się natomiast m.in. Pracowników przebywających na urloпах wypoczynkowych, zwolnieniach lekarskich, świadczeniu rehabilitacyjnym czy nieobecnych w pracy z przyczyn nieusprawiedliwionych.

4.17 W jakim terminie trzeba spłacić kwotę subwencji finansowej podlegającą zwrotowi?

Kwota subwencji finansowej, która podlega zwrotowi, jest spłacana w nie więcej niż 24 miesięcznych ratach, przy czym co najmniej 23 raty będą miały równą wysokość, zaś ostatnia z rat będzie ratą wyrównawczą. Okres spłaty subwencji finansowej rozpoczyna się po upływie 13 miesięcy kalendarzowych począwszy od pierwszego dnia pełnego miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym nastąpiła wypłata subwencji finansowej.

Dniem wymagalności raty subwencji finansowej jest 25. dzień każdego miesiąca kalendarzowego, a w przypadku, gdy ten dzień nie jest dniem roboczym - następny po tym dniu dzień roboczy w danym miesiącu kalendarzowym.

Wysokość miesięcznej raty subwencji finansowej odpowiada ilorazowi (i) salda subwencji finansowej podlegającego zwrotowi oraz (ii) liczby rat subwencji finansowej w ramach całego okresu spłaty.

W przypadku opóźnienia w spłacie rat subwencji finansowej wskazanych w Harmonogramie Spłat, beneficjent zobowiązany jest do zapłaty odsetek ustawowych za opóźnienie.

4.18 Jaka jest procedura spłat subwencji finansowej przez Mikroprzedsiębiorcę?

Spłata Subwencji Finansowej następuje zgodnie z Harmonogramem Spłat. Jest on sporządzany przez bank na podstawie decyzji określającej kwotę subwencji finansowej podlegającą zwrotowi.

Harmonogram Spłat zostanie udostępniony beneficjentowi w bankowości elektronicznej banku, za pośrednictwem którego zawarta została umowa subwencji finansowej, w sposób umożliwiający beneficjentowi zapoznanie się z jego treścią. Udostępnienie Harmonogramu Spłat w opisany wyżej sposób, traktowane jest jako skuteczne doręczenie Harmonogramu Spłat beneficjentowi.

Harmonogram Spłat zostanie przekazany Beneficjentowi niezwłocznie po zaistnieniu każdego z niżej wymienionych zdarzeń:

- a) udostępnienia beneficjentowi decyzji określającej kwotę subwencji finansowej podlegającą zwrotowi;
- b) udostępnienia beneficjentowi nowej decyzji określającej kwotę subwencji finansowej podlegającą zwrotowi, wydanej w wyniku postępowania wyjaśniającego lub
- c) uwzględnienia dyspozycji częściowej nadpłaty subwencji finansowej.

Spłata subwencji finansowej dokonana przez beneficjenta jest rozliczana na poczet wierzytelności PFR w następującej kolejności: (i) odsetki ustawowe za opóźnienie wymagalne od nieterminowo uiszczonych rat subwencji finansowej, (ii) wymagalna część należności głównej, tj. nieuiszczona w terminie rata subwencji finansowej lub jej część oraz (iii) bieżąca rata subwencji finansowej.

4.19 Czy Mikroprzedsiębiorca może wcześniej spłacić subwencję finansową przed terminem wynikającym z Harmonogramu Spłat?

Tak. Beneficjent może wystąpić do banku z dyspozycją częściowej lub całkowitej nadpłaty subwencji finansowej.

Częściowa lub całkowita dyspozycja nadpłaty subwencji finansowej powinna:

- a) zostać złożona w terminie nie krótszym niż miesiąc przed planowaną datą nadpłaty, przy czym bank może wyznaczyć krótszy termin oraz w formie wskazanej przez bank;
- b) obejmować kwotę nadpłaty subwencji finansowej odpowiadającą co najmniej dwukrotności raty subwencji finansowej oraz
- c) wskazywać, czy oświadczenie beneficjenta zawarte w dyspozycji obejmuje (i) skrócenie okresu spłaty subwencji finansowej albo (ii) zmianę wysokości pozostałych do spłaty rat subwencji finansowej - bank może umożliwić beneficjentowi również złożenie innego rodzaju oświadczeń niż przewidziane w niniejszej literze.

W przypadku uwzględnienia dyspozycji nadpłaty subwencji finansowej lub wydania przez PFR nowej decyzji określającej wysokość subwencji finansowej podlegającej zwrotowi, bank generuje nowy Harmonogram Spłat i przekazuje go beneficjentowi. Zmieniony Harmonogram Spłat uznaje się za skutecznie doręczony z chwilą udostępnienia beneficjentowi Harmonogramu Spłat w sposób umożliwiający zapoznanie się z jego treścią.

W sytuacji, gdy beneficjent dokona częściowej lub całkowitej nadpłaty subwencji finansowej bez uprzedniego złożenia dyspozycji, nadpłacone przez beneficjenta środki (i) nie podlegają automatycznemu zwrotowi na rzecz beneficjenta lub zaliczeniu na poczet częściowej lub całkowitej spłaty oraz (ii) zostają zaliczone na poczet spłaty kolejnych rat wynikających z Harmonogramu Spłat zgodnie z terminem ich wymagalności. W celu rozporządzenia środkami przekazanymi do banku, bez uprzedniej dyspozycji, beneficjent powinien skontaktować się z bankiem.

W przypadku, gdy beneficjent dokona nadpłaty subwencji finansowej w kwocie przekraczającej pozostałą do zwrotu subwencję finansową, bank prześle nadwyżkę, przekraczającą pozostałą do zwrotu subwencję finansową, na rachunek bankowy beneficjenta.

4.20 Czy przy rozliczeniu subwencji finansowej Mikroprzedsiębiorca może skorzystać z postępowania wyjaśniającego?

Tak, przedsiębiorca jest uprawniony do zwrócenia się do PFR za pośrednictwem banku, w którym złożył wniosek o subwencję finansową, z zapytaniem dotyczącym:

- 1) wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi (w całości lub części), która została wskazana przez PFR w decyzji udostępnionej beneficjentowi, pod warunkiem udokumentowania przez beneficjenta różnic w treści decyzji, a rzeczywistym stanem faktycznym, przy czym złożenie zapytania nie wstrzymuje wykonania pierwotnie wydanej decyzji, lub
- 2) decyzji informującej o zidentyfikowaniu przez PFR okoliczności, które uniemożliwiają ustalenie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi.

Beneficjent powinien zwrócić się do PFR z zapytaniem dotyczącym wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi, która została wskazana przez PFR w decyzji udostępnionej beneficjentowi, nie później niż w terminie 10 dni roboczych od dnia jej udostępnienia.

W przypadku wydania przez PFR decyzji informującej beneficjenta o zidentyfikowaniu przez PFR okoliczności, które uniemożliwiają ustalenie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi, postępowanie wyjaśniające może zostać zainicjowane przez PFR.

Jeśli w wyniku postępowania wyjaśniającego zostanie ustalone, że kwota subwencji finansowej podlegająca zwrotowi została wskazana w decyzji w innej kwocie niż kwota odpowiadająca stanowi faktycznemu, PFR wyda nową decyzję określającą kwotę subwencji finansowej podlegającą zwrotowi, zgodną ze stanem faktycznym. Dotychczasowa decyzja zostaje zastąpiona nową decyzją, z chwilą jej udostępnienia beneficjentowi przez bank w sposób umożliwiający zapoznanie się z jej treścią.

Po wyjaśnieniu okoliczności uniemożliwiających ustalenie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi, PFR wyda decyzję określającą kwotę subwencji finansowej podlegającą zwrotowi albo decyzję określającą kwotę subwencji finansowej podlegającą zwrotowi w całości. Nastąpi to nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia udostępnienia beneficjentowi decyzji informującej beneficjenta o zidentyfikowaniu przez PFR okoliczności, które uniemożliwiają ustalenie

wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi, przy czym w szczególnie uzasadnionych przypadkach termin ten może zostać przez PFR wydłużony.

4.21 Czy w razie zawieszenia prowadzenia działalności gospodarczej

Mikroprzedsiębiorca będzie zobowiązany do zwrotu subwencji finansowej?

Jeżeli działalność gospodarcza przedsiębiorcy zostanie zawieszona w trakcie 12 miesięcy licząc od dnia przyznania subwencji finansowej, wówczas przedsiębiorca będzie zobowiązany do zwrotu 100% subwencji finansowej, ponieważ przedsiębiorca faktycznie zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej w trakcie okresu badania. Zgodnie zaś z warunkami zwrotu subwencji wymóg prowadzenia działalności musi być spełniony w każdym czasie okresu objętego badaniem. W okresie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej przedsiębiorca nie może zaś wykonywać działalności gospodarczej i osiągać bieżących przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej.

Ponadto, w przypadku, gdy po podjęciu decyzji przez PFR o wysokości zwrotu subwencji finansowej:

- 1) przedsiębiorca zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej, w tym zawiesi prowadzenie działalności gospodarczej;
- 2) rozpocznie się likwidacja przedsiębiorcy na podstawie KSH

PFR może podjąć decyzję o natychmiastowym wypowiedzeniu umowy subwencji finansowej.

Pozostała do zwrotu kwota subwencji finansowej stanie się wymagalna w terminie 14 dni roboczych od dnia wypowiedzenia umowy.

Przedsiębiorcy, których - z uwagi na kod PKD - dotyczy możliwość skorzystania ze 100% umorzenia subwencji finansowej, nie mogą zaprzestać prowadzenia działalności gospodarczej (w tym nie mogą zawiesić prowadzenia działalności gospodarczej) w każdym czasie od daty przyznania subwencji finansowej do daty wydania decyzji określającej kwotę subwencji finansowej podlegającą zwrotowi.

4.22 Które miesiące należy wziąć pod uwagę przy ustalaniu średniej liczby pracowników w okresie 12 pełnych miesięcy kalendarzowych, liczonych od końca miesiąca kalendarzowego poprzedzającego datę zawarcia umowy subwencji finansowej, jeśli umowę tę zawarto w maju 2020 r.?

Średnie zatrudnienie należy obliczyć zgodnie z poniższym wzorem:

$$\text{średnie zatrudnienie} = \frac{m1 + m2 + m3 + (...) + m12}{12}$$

gdzie m1 do m12 – odpowiada liczbie Pracowników na ostatni dzień każdego miesiąca kalendarzowego.

W sytuacji opisanej w pytaniu, m1 to stan zatrudnienia na 30 kwietnia 2020 r., a m12 to stan zatrudnienia na 31 marca 2021 r.

Uwaga! Przy obliczaniu średniego zatrudnienia nie uwzględnia się Pracowników przebywających na urloпах bezpłatnych przez pełny miesiąc kalendarzowy.

4.23 Na który moment badany jest warunek utrzymania stanu zatrudnienia przez Mikroprzedsiębiorcę?

Warunek utrzymania stanu zatrudnienia podlega badaniu nie później niż w terminie 10 dni roboczych licząc od ostatniego dnia terminu na złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu.

Chodzi tu o utrzymanie przez Mikroprzedsiębiorcę średniej liczby Pracowników (średnie zatrudnienie) w okresie 12 pełnych miesięcy kalendarzowych, liczonych od końca miesiąca kalendarzowego poprzedzającego datę zawarcia umowy subwencji finansowej, w stosunku do liczby Pracowników, na których beneficjent otrzymał subwencję finansową.

4.24 Czy jeżeli stan zatrudnienia obniży się w którymkolwiek momencie w 12-miesięcznym okresie od końca miesiąca kalendarzowego poprzedzającego datę zawarcia umowy subwencji finansowej, konieczny jest natychmiastowy zwrot subwencji przez Mikroprzedsiębiorcę?

Nie, warunki dotyczące umorzenia subwencji finansowej podlegają badaniu nie później niż w terminie 10 dni roboczych licząc od ostatniego dnia terminu na złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu. Ponadto, należy zwrócić uwagę, że bierze się pod uwagę średnią liczbę Pracowników (średnie zatrudnienie) w okresie objętym badaniem.

4.25 Czy konieczne jest utrzymanie tych samych Pracowników w 12-miesięcznym okresie od końca miesiąca kalendarzowego poprzedzającego datę zawarcia umowy subwencji finansowej?

Nie. Na potrzeby badania warunków umorzenia subwencji finansowej bierze się pod uwagę średnią liczbę Pracowników (średnie zatrudnienie) w okresie objętym badaniem.

4.26 Jakiego rodzaju forma zatrudnienia jest brana pod uwagę do wyliczenia stanu zatrudnienia na potrzeby ustalenia poziomu zwrotu subwencji finansowej?

Na potrzeby ustalenia warunków umorzenia subwencji dla Mikroprzedsiębiorcy oraz MŚP przez Pracownika rozumie się osobę fizyczną:

- (i) która zgodnie z przepisami polskiego prawa pozostaje z pracodawcą w stosunku pracy oraz została zgłoszona przez pracodawcę do ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem, że stan zatrudnienia określa się w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy oraz
- (ii) współpracującą z pracodawcą, niezależnie od formy prawnej (w szczególności na podstawie umów cywilnoprawnych, np. umowy zlecenia), która była zgłoszona przez pracodawcę do ubezpieczeń społecznych.

Uwaga! Przy obliczaniu średniego zatrudnienia nie uwzględnia się Pracowników przebywających na urloпах bezpłatnych przez pełny miesiąc kalendarzowy.

4.27 Jak traktowana jest sytuacja, w której Pracownik dobrowolnie zrezygnuje z pracy w Mikrofirmie (tj. gdy kwestia utrzymania zatrudnienia nie zależy wyłącznie od pracodawcy)?

Kwestia formy rozstania z Pracownikiem, jak i strony inicjującej takie rozstanie, nie ma znaczenia dla badania warunków dotyczących zwrotu subwencji finansowej. Ponadto należy zwrócić uwagę, że bierze się pod uwagę średnią liczbę Pracowników (średnie zatrudnienie) w okresie objętym badaniem.

4.28 Jak uwzględnia się Pracowników, którzy są zatrudnieni na mniej niż cały etat (np. zatrudnienie na pół etatu), na potrzeby ustalenia poziomu zwrotu subwencji finansowej dla Mikroprzedsiębiorcy?

Zasadą jest, że stan zatrudnienia określa się w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy. Na potrzeby ustalenia poziomu zwrotu subwencji finansowej bierze się pod uwagę każdą osobę spełniającą definicję Pracownika, przyjętą dla celów Programu. Dla przykładu, jeżeli przedsiębiorca zatrudnia 2 osoby na podstawie stosunku pracy na 0,5 etatu, to wówczas na potrzeby ustalenia poziomu zwrotu subwencji finansowej uznaje się, że mamy do czynienia z jednym pracownikiem na pełen etat. Każda osoba na urlopie macierzyńskim, na warunkach urlopu macierzyńskiego, ojcowskim, rodzicielskim albo wychowawczym traktowana jest jak jeden etat (dotyczy to również osób, które przed tymi urloпами były zatrudnione na część etatu). W przypadku osób współpracujących z przedsiębiorcą (np. na podstawie umowy zlecenia) i zgłoszonych przez niego do ubezpieczeń społecznych, każda taka osoba traktowana jest jak jeden etat. W odniesieniu do pracowników młodocianych (kod tytułu ubezpieczeń 0120), dla których w imiennym raporcie ZUS RCA wskazano wymiar czasu pracy, na potrzeby Programu przyjmuje się ten wymiar. Jeśli jednak nie wskazano wymiaru czasu pracy, taki Pracownik traktowany jest jako jeden etat.

5 Zasady zwrotu subwencji finansowej dla MŚP

5.1 Czy kod PKD prowadzonej przez MŚP działalności gospodarczej może mieć wpływ na warunki umorzenia subwencji finansowej?

Tak. MŚP, działający w wybranych branżach, najbardziej dotkniętych skutkami obostrzeń administracyjnych związanych z Covid-19, będą zwolnieni z obowiązku zwrotu subwencji finansowej w całości, po spełnieniu łącznie następujących warunków:

- a) nie zaprzestali prowadzenia działalności gospodarczej (w tym nie zawiesili prowadzenia działalności gospodarczej), (ii) nie otworzyli likwidacji (jeżeli dotyczy) lub (iii) nie otworzyli postępowania upadłościowego/restrukturyzacyjnego w każdym czasie od daty przyznania subwencji finansowej do daty wydania decyzji określającej kwotę subwencji podlegającą zwrotowi;
- b) ich zakres działalności faktycznie wykonywanej oraz ujawnionej w CEIDG albo KRS według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. obejmuje co najmniej jeden z niżej wskazanych rodzajów działalności, sklasyfikowanych zgodnie z PKD:

17.29.Z Produkcja pozostałych wyrobów z papieru i tektury;

18.12.Z Pozostałe drukowanie;

18.13.Z Działalność usługowa związana z przygotowywaniem do druku;

18.14.Z Introligatorstwo i podobne usługi;

46.42.Z Sprzedaż hurtowa odzieży i obuwia;

47.71.Z Sprzedaż detaliczna odzieży prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach;

47.72.Z Sprzedaż detaliczna obuwia i wyrobów skórzanych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach;

47.76.Z Sprzedaż detaliczna kwiatów, roślin, nasion, nawozów, żywych zwierząt domowych, karmy dla zwierząt domowych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach;

47.81.Z Sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych prowadzona na straganach i targowiskach;

47.82.Z Sprzedaż detaliczna wyrobów tekstylnych, odzieży i obuwia prowadzona na straganach i targowiskach;

47.89.Z Sprzedaż detaliczna pozostałych wyrobów prowadzona na straganach i targowiskach;

49.39.Z Pozostały transport lądowy pasażerski, gdzie indziej niesklasyfikowany;

55.10.Z Hotele i podobne obiekty zakwaterowania;

55.20.Z Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania;

56.10.A Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne;

56.10.B Ruchome placówki gastronomiczne;

56.21.Z Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (katering);

56.29.Z Pozostała usługowa działalność gastronomiczna;

56.30.Z Przygotowywanie i podawanie napojów;

59.11.Z Działalność związana z produkcją filmów, nagrań wideo i programów telewizyjnych;

59.12.Z Działalność postprodukcyjna związana z filmami, nagraniami wideo i programami telewizyjnymi;

59.13.Z Działalność związana z dystrybucją filmów, nagrań wideo i programów telewizyjnych;

59.14.Z Działalność związana z projekcją filmów;

59.20.Z Działalność w zakresie nagrań dźwiękowych i muzycznych;

73.11.Z Działalność agencji reklamowych;

74.20.Z Działalność fotograficzna;

77.21.Z Wypożyczanie i dzierżawa sprzętu rekreacyjnego i sportowego;

79.11.A Działalność agentów turystycznych;

79.11.B Działalność pośredników turystycznych;

79.12.Z Działalność organizatorów turystyki;

79.90.A Działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych;

79.90.B Działalność w zakresie informacji turystycznej;

79.90.C Pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji, gdzie indziej niesklasyfikowana;

- 82.30.Z Działalność związana z organizacją targów, wystaw i kongresów;
  - 85.51.Z Pozaszkolne formy edukacji sportowej oraz zajęć sportowych i rekreacyjnych;
  - 85.52.Z Pozaszkolne formy edukacji artystycznej;
  - 85.59.A Nauka języków obcych;
  - 85.59.B Pozostałe pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowane;
  - 86.90.A Działalność fizjoterapeutyczna;
  - 86.90.D Działalność paramedyczna;
  - 90.01.Z Działalność związana z wystawianiem przedstawień artystycznych;
  - 90.02.Z Działalność wspomagająca wystawianie przedstawień artystycznych;
  - 90.04.Z Działalność obiektów kulturalnych;
  - 91.02.Z Działalność muzeów;
  - 93.11.Z Działalność obiektów sportowych;
  - 93.12.Z Działalność klubów sportowych;
  - 93.13.Z Działalność obiektów służących poprawie kondycji fizycznej;
  - 93.19.Z Pozostała działalność związana ze sportem;
  - 93.21.Z Działalność wesołych miasteczek i parków rozrywki;
  - 93.29.A Działalność pokojów zagadek, domów strachu, miejsc do tańczenia i w zakresie innych form rozrywki lub rekreacji organizowanych w pomieszczeniach lub w innych miejscach o zamkniętej przestrzeni;
  - 93.29.B Pozostała działalność rozrywkowa i rekreacyjna, gdzie indziej niesklasyfikowana;
  - 93.29.Z Pozostała działalność rozrywkowa i rekreacyjna;
  - 96.01.Z Pranie i czyszczenie wyrobów włókienniczych i futrzarskich;
  - 96.04.Z Działalność usługowa związana z poprawą kondycji fizycznej,
- c) odnotowali co najmniej 30% spadek przychodów ze sprzedaży alternatywnie (A) w okresie od 1 kwietnia 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. w porównaniu do okresu od 1 kwietnia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. lub (B) w okresie od 1 października 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. w porównaniu do okresu od 1 października 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. oraz
- d) na dzień 31 grudnia 2019 r. nie posiadali statusu przedsiębiorstwa znajdującego się w trudnej sytuacji w rozumieniu art. 2 pkt 18 Rozporządzenia Pomocowego.

Powyższe warunki podlegają badaniu nie później niż w terminie 10 dni roboczych, licząc od ostatniego dnia terminu na złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu.

5.2 Co należy rozumieć przez faktyczne wykonywanie działalności gospodarczej w wymienionych w regulaminie kodach PKD?

Poprzez faktyczne wykonywanie działalności gospodarczej należy rozumieć sytuację, gdy:

- (i) przedsiębiorca w sposób ciągły podejmuje się zorganizowanych czynności zarobkowych w ramach przedmiotu działalności gospodarczej mieszczącej się w kodach PKD wskazanych w regulaminie oraz
- (ii) przedsiębiorca osiąga z tytułu działalności gospodarczej prowadzonej we wskazanych w regulaminie kodach PKD istotną część swoich przychodów.

5.3 W jaki sposób będą weryfikowane kody PKD dla spółki cywilnej?

Jeżeli subwencję finansową w ramach Programu otrzymali wspólnicy działający w ramach spółki cywilnej, kody działalności gospodarczej wykonywanej w ramach spółki cywilnej, będą weryfikowane z kodami ujawnionymi w rejestrze REGON.

PFR zweryfikuje dane przekazane przez beneficjenta w Oświadczeniu o Rozliczeniu z bazami danych m.in. GUS, ZUS, Ministerstwa Finansów lub KAS.

5.4 Czy jeśli w KRS/CEIDG zamiast konkretnego symbolu kodu PKD (np. 55.10.Z) wskazano całą grupę (np. 55), to taki zapis kodu może umożliwić beneficjentowi uzyskanie umorzenia całej subwencji finansowej?

W sytuacji, gdy beneficjent - według stanu na 31 grudnia 2019 r. - ujawnił w KRS albo CEIDG (w zależności od formy prawnej beneficjenta), kod PKD na poziomie wyższym niż podklasa, który obejmuje swoim zakresem wskazane w Programie kody PKD na poziomie podklasy, to warunek prowadzenia działalności gospodarczej w ramach kodów PKD wskazanych w Regulaminie uznaje się za spełniony, z zastrzeżeniem, że przedsiębiorca faktycznie prowadził działalność w ramach wskazanych w Programie kodów PKD na poziomie podklasy.

5.5 Co w przypadku, gdy przedsiębiorca rozpoczął działalność w grudniu 2019 roku i nie może spełnić warunku dot. spadku przychodów, wymaganego do 100% umorzenia subwencji?

W takiej sytuacji przedsiębiorca nie może liczyć na 100% umorzenia subwencji finansowej. Maksymalna wysokość umorzenia, w jego przypadku, może wynieść 75% subwencji.

5.6 Na jakich zasadach podlega zwrotowi subwencja finansowa przyznana MŚP, który nie spełnia warunków do umorzenia subwencji w całości?

Otrzymana przez MŚP subwencja finansowa podlega zwrotowi na następujących zasadach:

1. w przypadku:
  - a. zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej (w tym w razie zawieszenia prowadzenia działalności gospodarczej) przez przedsiębiorcę,
  - b. otwarcia likwidacji przedsiębiorcy (jeżeli dotyczy) lub
  - c. otwarcia postępowania upadłościowego/restrukturyzacyjnego- w każdym czasie w ciągu 12 miesięcy od dnia przyznania subwencji – w kwocie stanowiącej 100% wartości subwencji oraz
2. w przypadku prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę przez okres 12 miesięcy od dnia przyznania subwencji:
  - a. w wysokości 25% kwoty subwencji bezwarunkowo oraz
  - b. w wysokości dodatkowo do 25% kwoty subwencji pomniejszonej o wykazaną przez MŚP skumulowaną stratę gotówkową na sprzedaży w okresie 12 miesięcy licząc od pierwszego miesiąca, w którym MŚP odnotował stratę po 1 lutego 2020 r. lub od

miesiąca, w którym została podjęta decyzja PFR o przyznaniu subwencji finansowej, rozumianą w zależności od formy działalności jako:

- i. dla MŚP prowadzących księgi rachunkowe – to odzwierciedlona w rachunku zysków i strat strata na sprzedaży z wyłączeniem kosztów amortyzacji;
  - ii. dla MŚP rozliczających się na podstawie księgi przychodów i rozchodów w kwocie wykazanej straty;
  - iii. dla MŚP rozliczających się na podstawie karty podatkowej lub na ryczałcie - stratę na sprzedaży oblicza się jako skumulowany spadek przychodów ze sprzedaży w porównaniu do przychodów z analogicznego okresu roku poprzedniego;
- c. w wysokości do 25% kwoty subwencji finansowej w przypadku utrzymania średniej liczby Pracowników (średnie zatrudnienie) w okresie 12 pełnych miesięcy kalendarzowych od końca miesiąca kalendarzowego poprzedzającego datę zawarcia umowy subwencji finansowej, w stosunku do średniego stanu zatrudnienia w 2019 r., obliczanego jako średnia z liczby Pracowników na dzień 31 grudnia 2019 r. oraz 30 czerwca 2019 r., na poziomie:
- (A) wyższym niż 100% – w wysokości dodatkowo 0% kwoty subwencji finansowej,
  - (B) od 50% do 100% – w wysokości dodatkowo od 0% do 25% kwoty subwencji finansowej – proporcjonalnie do skali redukcji zatrudnienia, zgodnie z poniższym wzorem:

$$\text{Wartość subwencji podlegającej zwrotowi z tytułu redukcji zatrudnienia} = \text{wartość subwencji} * 50\% * \text{Skala redukcji zatrudnienia}, \quad \text{gdzie}$$

Skala Redukcji Zatrudnienia

$$= - \left(\frac{\text{średnia liczba Pracowników przez okres 12 pełnych miesięcy od końca miesiąca kalendarzowego poprzedzającego datę zawarcia umowy subwencji finansowej}}{\text{średnia liczba Pracowników w 2019 r.}} - 1 \right)$$

- (C) niższym niż 50% – w wysokości dodatkowo 25% kwoty subwencji finansowej.

Powyższe warunki podlegają badaniu nie później niż w terminie 10 dni roboczych licząc od ostatniego dnia terminu na złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu.

Łącznie więc MŚP, który utrzymał co najmniej 100% poziom zatrudnienia oraz wykazał stratę gotówkową na sprzedaży większą niż 25% wartości subwencji, może zachować 75% kwoty subwencji w formie bezzwrotnej.

W wyjątkowych przypadkach PFR może podjąć decyzję o zmianie warunków zwolnienia z obowiązku zwrotu subwencji finansowej dla MŚP, których spadek przychodów ze sprzedaży wyniósł więcej niż 75%, mając na uwadze indywidualną sytuację danego MŚP.

Kwota subwencji finansowej, która podlega zwrotowi, jest spłacana w nie więcej niż 24 miesięcznych ratach, przy czym co najmniej 23 raty będą miały równą wysokość, zaś ostatnia z rat będzie ratą wyrównawczą. Okres spłaty subwencji finansowej rozpoczyna się po upływie 13 miesięcy

kalendaryzowanych począwszy od pierwszego dnia pełnego miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym nastąpiła wypłata subwencji finansowej.

5.7 Co powinien zrobić MŚP w celu rozliczenia subwencji?

W celu rozliczenia subwencji finansowej beneficjent zobowiązany jest złożyć Oświadczenie o Rozliczeniu poprzez bankowość elektroniczną banku, za pośrednictwem którego zawarł umowę subwencji finansowej (dotyczy to wszystkich beneficjentów Programu, w tym beneficjentów uprawnionych do umorzenia 100% subwencji).

Oświadczenie o Rozliczeniu składane jest nie wcześniej niż pierwszego dnia po upływie 12 miesięcy liczonych od dnia wypłaty subwencji finansowej oraz nie później niż w terminie 10 dni roboczych od upływu 12 miesięcy liczonych od dnia wypłaty subwencji finansowej. Dla uniknięcia wątpliwości, pierwszy dzień po upływie 12 miesięcy, liczonych od dnia wypłaty subwencji finansowej, jest uwzględniany przy obliczaniu terminu na złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu. W przypadku, gdy subwencja finansowa - w ramach tej samej umowy subwencji finansowej - została wypłacona w kilku częściach (np. w wyniku odwołania), termin ten należy liczyć od daty wypłaty pierwszej z nich.

Przed rozpoczęciem biegu terminu na złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu, beneficjent otrzyma w bankowości elektronicznej banku, za pośrednictwem którego zawarł umowę subwencji finansowej, **propozycję PFR w zakresie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi.**

Propozycja PFR, o której mowa powyżej, zostanie sporządzona w oparciu o informacje uzyskane przez PFR z baz danych m.in. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Ministerstwa Finansów lub Krajowej Administracji Skarbowej. Propozycja PFR, dotycząca wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi, zostanie przekazana beneficjentowi jako wstępnie uzupełniony formularz udostępniony w bankowości elektronicznej, z którego, po jego uzupełnieniu i podpisaniu przez osobę składającą Oświadczenie o Rozliczeniu w imieniu beneficjenta, zostanie wygenerowane Oświadczenie o Rozliczeniu.

W celu komunikacji związanej z realizacją umowy subwencji finansowej, beneficjent zobowiązany jest wskazać w Oświadczeniu o Rozliczeniu adres poczty elektronicznej (e-mail), numer telefonu kontaktowego oraz adres korespondencyjny.

5.8 Co powinien zrobić beneficjent, który nie zgadza się z danymi zawartymi w propozycji PFR w zakresie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi?

W takim przypadku beneficjent może wprowadzić zmiany do formularza udostępnionego przez bank w zakresie danych podanych w propozycji PFR, skutkujące zmniejszeniem wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi.

Przed wprowadzeniem tych zmian beneficjent zobowiązany jest jednak:

- (i) usunąć rozbieżności pomiędzy danymi przedstawionymi w propozycji PFR, a stanem faktycznym oraz
- (ii) powstrzymać się ze złożeniem Oświadczenia o Rozliczeniu do czasu usunięcia rozbieżności pomiędzy informacjami zgromadzonymi w bazach danych m.in. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Ministerstwa Finansów lub Krajowej Administracji Skarbowej, w oparciu o które sporządzona została propozycja PFR, a rzeczywistym stanem faktycznym, z zastrzeżeniem konieczności dochowania terminu na złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu.

W przypadku, gdyby beneficjent złożył Oświadczenie o Rozliczeniu bez usunięcia rozbieżności, o których mowa powyżej, spowoduje to wydanie przez PFR decyzji na podstawie posiadanych przez PFR danych. Dalsze kwestionowanie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi będzie możliwe wyłącznie w toku postępowania wyjaśniającego, pod warunkiem, że beneficjent podjął działania mające na celu wyjaśnienie rozbieżności przed dniem złożenia Oświadczenia o Rozliczeniu (np. wystosował pismo do ZUS/właściwego urzędu skarbowego i będzie w stanie wykazać to PFR). Z zapytaniem dotyczącym wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi, która została wskazana przez PFR w decyzji, beneficjent może zwrócić się do PFR - za pośrednictwem banku, w którym złożył wniosek o subwencję - nie później niż w terminie 10 dni roboczych od dnia udostępnienia tej decyzji beneficjentowi. Złożenie zapytania nie wstrzymuje wykonania pierwotnie wydanej decyzji PFR.

Jeśli natomiast beneficjent w Oświadczeniu o Rozliczeniu zaakceptuje propozycję PFR w zakresie wysokości subwencji finansowej do zwrotu, to kwota ta będzie miała charakter bezsporny. Spowoduje to, że beneficjent nie będzie uprawniony do późniejszego kwestionowania wysokości subwencji finansowej do zwrotu w toku postępowania wyjaśniającego.

5.9 Jak wygląda procedura złożenia Oświadczenia o Rozliczeniu subwencji finansowej przez przedsiębiorcę?

Procedura składania Oświadczenia o Rozliczeniu przebiega w następujący sposób:

- a) Oświadczenie o Rozliczeniu może zostać złożone w imieniu beneficjenta wyłącznie jednoosobowo przez osobę, która posiada dostęp do bankowości elektronicznej beneficjenta w banku, za pośrednictwem którego zawarta została umowa subwencji finansowej. Oświadczenie o Rozliczeniu złożone przez tę osobę będzie traktowane jako oświadczenie złożone przez Osobę Upoważnioną;
- b) treść Oświadczenia o Rozliczeniu jest weryfikowana przez bank pod kątem jej kompletności i wstępnej zgodności z warunkami programowymi, w zakresie ustalonym między PFR i bankiem, przy czym złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu nie jest możliwe do czasu ewentualnego poprawienia w Oświadczeniu o Rozliczeniu błędnych danych lub złożenia wszystkich wymaganych oświadczeń, wskazanych przez bank na etapie poprzedzającym akceptację Oświadczenia o Rozliczeniu;
- c) po poprawnym wprowadzeniu przez osobę składającą Oświadczenie o Rozliczeniu w imieniu beneficjenta danych w formularzu udostępnionym przez bank, w bankowości elektronicznej

zostanie wygenerowany projekt Oświadczenia o Rozliczeniu, zawierający odpowiednie dane zamieszczone przez beneficjenta w formularzu udostępnionym przez bank;

- d) osoba składająca Oświadczenie o Rozliczeniu w imieniu beneficjenta uzyska możliwość zapoznania się z Oświadczeniem o Rozliczeniu w formie elektronicznej, wydrukowania i zapisania elektronicznie projektu Oświadczenia o Rozliczeniu oraz dostępu do zapisanego elektronicznie projektu Oświadczenia o Rozliczeniu po ponownym zalogowaniu, o ile bank zapewni taką funkcjonalność;
- e) Oświadczenie o Rozliczeniu musi zostać podpisane za pomocą narzędzi autoryzacyjnych przekazanych przez bank oraz
- f) bank prześle Oświadczenie o Rozliczeniu do PFR, który rozpatrzy je zgodnie z procedurą opisaną w dokumentach programowych, w tym zweryfikuje dane przekazane przez beneficjenta z bazami danych m.in. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Ministerstwa Finansów lub Krajowej Administracji Skarbowej.

5.10 Kiedy MŚP nie składa Oświadczenia o Rozliczeniu?

Oświadczenie o Rozliczeniu nie jest składane przez beneficjentów:

- a) którzy dokonali spłaty subwencji finansowej w całości przed nadejściem terminu do złożenia Oświadczenia o Rozliczeniu, w efekcie czego umowa subwencji finansowej wygasła (par. 12 ust. 14 regulaminu);
- b) którzy nie posiadają aktywnej relacji z bankiem, za pośrednictwem którego zawarli umowę subwencji finansowej (nie posiadają zawartej umowy o prowadzenie rachunku bankowego oraz umowy o świadczenie usług bankowości elektronicznej) oraz nie odnowili tej relacji przed rozpoczęciem biegu terminu na złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu (chyba, że bank umożliwi odnowienie relacji w innym terminie, jednakże nie późniejszym niż ostatni dzień na złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu) lub
- c) w stosunku do których PFR wystosował wezwanie do zwrotu subwencji finansowej.

5.11 Jaki będzie skutek nieposiadania przez beneficjenta aktywnej relacji z bankiem, za pośrednictwem którego została mu udzielona subwencja finansowa?

Beneficjenci, którzy zakończyli relację z bankiem, nie mogą wnioskować o umorzenie subwencji finansowej, chyba że odnowili relację z bankiem przed rozpoczęciem biegu terminu na złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu. Bank, za pośrednictwem którego beneficjent zawarł umowę subwencji finansowej, może umożliwić odnowienie tej relacji w innym terminie, jednakże nie późniejszym niż ostatni dzień terminu na złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu.

Nieodnowienie relacji z bankiem jest podstawą do wypowiedzenia umowy subwencji finansowej przez PFR, co będzie wiązało się z koniecznością zwrotu subwencji finansowej w całości.

5.12 Jaką decyzję podejmie PFR po rozpatrzeniu Oświadczenia o Rozliczeniu lub po upływie terminu na jego złożenie?

W związku ze złożeniem Oświadczenia o Rozliczeniu lub upływem terminu na złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu, PFR podejmie jedną z następujących decyzji:

- 1) decyzję określającą kwotę subwencji finansowej podlegającą zwrotowi (dotyczy to sytuacji, gdy całość albo część subwencji zostanie umorzona);
- 2) decyzję określającą kwotę subwencji finansowej podlegającą zwrotowi w całości;
- 3) decyzję informującą beneficjenta o zidentyfikowaniu przez PFR okoliczności, które uniemożliwiają ustalenie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi.

Bank podpisze w imieniu PFR, działając w charakterze pełnomocnika, decyzję określającą kwotę subwencji finansowej podlegającą zwrotowi, opatrując ją pieczęcią banku lub Kwalifikowanym Podpisem Elektronicznym osób uprawnionych do reprezentowania banku, a następnie udostępni ją beneficjentowi w bankowości elektronicznej.

Decyzja określająca wysokość subwencji finansowej podlegającej zwrotowi, a także decyzja informująca beneficjenta o zidentyfikowaniu przez PFR okoliczności, które uniemożliwiają ustalenie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi, zostaną udostępnione beneficjentowi nie później niż w terminie 15 dni roboczych, licząc od ostatniego dnia terminu na złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu, z zastrzeżeniem, że w wyjątkowych przypadkach termin ten może ulec wydłużeniu.

Wysokość subwencji finansowej podlegającej rozliczeniu przez beneficjenta odpowiada saldu subwencji finansowej aktualnemu na dzień sporządzenia przez PFR propozycji w zakresie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi.

Decyzja wydana przez PFR w toku procesu ustalenia kwoty subwencji finansowej podlegającej zwrotowi stanowi integralną część stosunku zobowiązaniowego łączącego PFR oraz beneficjenta na podstawie umowy subwencji finansowej.

5.13 W jakich przypadkach PFR wyda decyzję określającą kwotę podlegającą zwrotowi?

PFR podejmie decyzję, w której określi kwotę subwencji finansowej podlegającą zwrotowi w związku z:

- i. zaakceptowaniem przez osobę składającą Oświadczenie o Rozliczeniu w imieniu beneficjenta propozycji PFR w zakresie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi, w odniesieniu do beneficjenta, który:
  - A. przekazał do banku prawidłowe dokumenty poświadczające umocowanie Osoby Upoważnionej do zawarcia umowy subwencji finansowej oraz
  - B. potwierdził w treści Oświadczenia o Rozliczeniu przeniesienie swojej rezydencji podatkowej lub rezydencji podatkowej swojego Głównego Beneficjenta Rzeczywistego na teren Europejskiego Obszaru Gospodarczego w sytuacji, gdy beneficjent był zobowiązany do przeniesienia swojej rezydencji podatkowej lub

- rezydencji podatkowej swojego Głównego Beneficjenta Rzeczywistego na teren Europejskiego Obszaru Gospodarczego;
- ii. niezłożeniem Oświadczenia o Rozliczeniu przez beneficjenta, który:
    - A. przekazał do banku prawidłowe dokumenty poświadczające umocowanie Osoby Upoważnionej do zawarcia umowy subwencji finansowej oraz
    - B. nie był zobowiązany do przeniesienia swojej rezydencji podatkowej lub rezydencji podatkowej swojego Głównego Beneficjenta Rzeczywistego na teren Europejskiego Obszaru Gospodarczego;
  - iii. złożeniem Oświadczenia o Rozliczeniu - pomimo niewyjaśnienia rozbieżności pomiędzy danymi przedstawionymi w propozycji PFR, a rzeczywistym stanem faktycznym, w odniesieniu do beneficjenta, który:
    - A. przekazał do banku prawidłowe dokumenty poświadczające umocowanie Osoby Upoważnionej do zawarcia umowy subwencji finansowej;
    - B. potwierdził w treści Oświadczenia o Rozliczeniu przeniesienie swojej rezydencji podatkowej lub rezydencji podatkowej swojego Głównego Beneficjenta Rzeczywistego na teren Europejskiego Obszaru Gospodarczego w sytuacji, gdy beneficjent był zobowiązany do przeniesienia swojej rezydencji podatkowej lub rezydencji podatkowej swojego Głównego Beneficjenta Rzeczywistego na teren Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz
    - C. podjął działania mające na celu wyjaśnienie rozbieżności pomiędzy danymi przedstawionymi w propozycji PFR, a rzeczywistym stanem faktycznym oraz w terminie przewidzianym na złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu.

W wyżej opisanych przypadkach subwencja finansowa podlega zwrotowi, w kwocie wskazanej w treści decyzji zgodnie z Harmonogramem Spłat, przy czym w odniesieniu do sytuacji opisanej w pkt i, wysokość subwencji finansowej podlegającej zwrotowi ma charakter bezsporny i beneficjent nie jest uprawniony do jej późniejszego kwestionowania w toku postępowania wyjaśniającego.

Wysokość subwencji finansowej podlegającej rozliczeniu przez beneficjenta odpowiada saldu subwencji finansowej aktualnemu na dzień sporządzenia przez PFR propozycji w zakresie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi.

5.14 W jakich przypadkach PFR wyda decyzję o zwrocie subwencji finansowej w całości?

Decyzję o zwrocie subwencji finansowej w całości, PFR wyda w związku z:

- i. niezłożeniem Oświadczenia o Rozliczeniu przez beneficjenta, który:
  - A. nie przekazał do banku prawidłowych dokumentów poświadczających umocowanie Osoby Upoważnionej do zawarcia umowy subwencji finansowej lub
  - B. nie potwierdził w treści Oświadczenia o Rozliczeniu przeniesienia swojej rezydencji podatkowej lub rezydencji podatkowej swojego Głównego Beneficjenta Rzeczywistego na teren Europejskiego Obszaru Gospodarczego w sytuacji, gdy beneficjent był zobowiązany do przeniesienia swojej rezydencji

- podatkowej lub rezydencji podatkowej swojego Głównego Beneficjenta Rzeczywistego na teren Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- ii. ustaleniem przez PFR, że beneficjent naruszył inne niż wskazane powyżej warunki programowe, które pociągają za sobą konieczność zwrotu otrzymanej subwencji finansowej.

W takim przypadku subwencja finansowa podlega zwrotowi w terminie 14 dni roboczych od dnia udostępnienia beneficjentowi decyzji określającej wysokość subwencji finansowej podlegającej zwrotowi w całości.

Wysokość subwencji finansowej podlegającej rozliczeniu przez beneficjenta odpowiada saldu subwencji finansowej aktualnemu na dzień sporządzenia przez PFR propozycji w zakresie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi.

5.15 Co stanie się w przypadku, gdy PFR nie będzie mógł ustalić wysokości subwencji finansowej do zwrotu?

W takim przypadku, PFR podejmie decyzję informującą beneficjenta o zidentyfikowaniu przez PFR okoliczności, które uniemożliwiają ustalenie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi. PFR prześle wówczas beneficjentowi informację o przyczynach braku możliwości ustalenia wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi. Do czasu wyjaśnienia okoliczności uniemożliwiających ustalenie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi, subwencja finansowa nie podlega zwrotowi.

Wyjaśnienie tych okoliczności nastąpi w ramach postępowania wyjaśniającego, które może być prowadzone również z inicjatywy PFR. Po wyjaśnieniu okoliczności uniemożliwiających ustalenie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi, PFR wyda decyzję określającą kwotę subwencji finansowej podlegającą zwrotowi albo decyzję określającą kwotę subwencji finansowej podlegającą zwrotowi w całości. Nastąpi to nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia udostępnienia beneficjentowi decyzji informującej beneficjenta o zidentyfikowaniu przez PFR okoliczności, które uniemożliwiały ustalenie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi, przy czym w szczególnie uzasadnionych przypadkach termin ten może zostać przez PFR wydłużony.

5.16 Jak liczy się średnie zatrudnienie przy ustalaniu kwoty subwencji finansowej do zwrotu?

Ustalając kwotę subwencji finansowej do zwrotu, zarówno w przypadku Mikroprzedsiębiorcy, jak i MŚP, średnie zatrudnienie należy obliczyć zgodnie z poniższym wzorem:

$$\text{średnie zatrudnienie} = \frac{m1 + m2 + m3 + (...) + m12}{12}$$

gdzie m1 do m12 – odpowiada liczbie Pracowników na ostatni dzień każdego miesiąca kalendarzowego.

Ważny jest stan zatrudnienia na ostatni dzień miesiąca kalendarzowego, w związku z czym nie jest możliwe uwzględnienie np. Pracownika, który był zatrudniony przez beneficjenta tylko w pierwszej połowie miesiąca.

Uwaga! W kalkulacji nie uwzględnia się Pracowników przebywających na urloпах bezpłatnych przez pełny miesiąc kalendarzowy.

W kalkulacji uwzględnia się natomiast m.in. Pracowników przebywających na urloпах wypoczynkowych, zwolnieniach lekarskich, świadczeniu rehabilitacyjnym czy nieobecnych w pracy z przyczyn nieusprawiedliwionych.

5.17 W jakim terminie trzeba spłacić kwotę subwencji finansowej podlegającą zwrotowi?

Kwota subwencji finansowej, która podlega zwrotowi, jest spłacana w nie więcej niż 24 miesięcznych ratach, przy czym co najmniej 23 raty będą miały równą wysokość, zaś ostatnia z rat będzie ratą wyrównawczą. Okres spłaty subwencji finansowej rozpoczyna się po upływie 13 miesięcy kalendarzowych począwszy od pierwszego dnia pełnego miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym nastąpiła wypłata subwencji finansowej.

Dniem wymagalności raty subwencji finansowej jest 25. dzień każdego miesiąca kalendarzowego, a w przypadku, gdy ten dzień nie jest dniem roboczym - następny po tym dniu dzień roboczy w danym miesiącu kalendarzowym.

Wysokość miesięcznej raty subwencji finansowej odpowiada ilorazowi (i) salda subwencji finansowej podlegającego zwrotowi oraz (ii) liczby rat subwencji finansowej w ramach całego okresu spłaty. W przypadku opóźnienia w spłacie rat subwencji finansowej wskazanych w Harmonogramie Spłat, beneficjent zobowiązany jest do zapłaty odsetek ustawowych za opóźnienie.

5.18 Jaka jest procedura spłat subwencji finansowej przez MŚP?

Spłata Subwencji Finansowej następuje zgodnie z Harmonogramem Spłat. Jest on sporządzany przez bank na podstawie decyzji określającej kwotę subwencji finansowej podlegającą zwrotowi.

Harmonogram Spłat zostanie udostępniony beneficjentowi w bankowości elektronicznej banku, za pośrednictwem którego zawarta została umowa subwencji finansowej, w sposób umożliwiający beneficjentowi zapoznanie się z jego treścią. Udostępnienie Harmonogramu Spłat w opisany wyżej sposób, traktowane jest jako skuteczne doręczenie Harmonogramu Spłat beneficjentowi.

Harmonogram Spłat zostanie przekazany Beneficjentowi niezwłocznie po zaistnieniu każdego z niżej wymienionych zdarzeń:

- a) udostępnienia beneficjentowi decyzji określającej kwotę subwencji finansowej podlegającą zwrotowi;
- b) udostępnienia beneficjentowi nowej decyzji określającej kwotę subwencji finansowej podlegającą zwrotowi, wydanej w wyniku postępowania wyjaśniającego lub
- c) uwzględnienia dyspozycji częściowej nadpłaty subwencji finansowej.

Spłata subwencji finansowej dokonana przez beneficjenta jest rozliczana na poczet wierzytelności PFR w następującej kolejności: (i) odsetki ustawowe za opóźnienie wymagalne od nieterminowo uiszczonych rat subwencji finansowej, (ii) wymagalna część należności głównej, tj. nieuiszczona w terminie rata subwencji finansowej lub jej część oraz (iii) bieżąca rata subwencji finansowej.

5.19 Czy MŚP może wcześniej spłacić subwencję finansową przed terminem wynikającym z Harmonogramu Spłat?

Tak. Beneficjent może wystąpić do banku z dyspozycją częściowej lub całkowitej nadpłaty subwencji finansowej.

Częściowa lub całkowita dyspozycja nadpłaty subwencji finansowej powinna:

- a) zostać złożona w terminie nie krótszym niż miesiąc przed planowaną datą nadpłaty, przy czym bank może wyznaczyć krótszy termin oraz w formie wskazanej przez bank;
- b) obejmować kwotę nadpłaty subwencji finansowej odpowiadającą co najmniej dwukrotności raty subwencji finansowej oraz
- c) wskazywać, czy oświadczenie beneficjenta zawarte w dyspozycji obejmuje (i) skrócenie okresu spłaty subwencji finansowej albo (ii) zmianę wysokości pozostałych do spłaty rat subwencji finansowej - bank może umożliwić beneficjentowi również złożenie innego rodzaju oświadczeń niż przewidziane w niniejszej literze.

W przypadku uwzględnienia dyspozycji nadpłaty subwencji finansowej lub wydania przez PFR nowej decyzji określającej wysokość subwencji finansowej podlegającej zwrotowi, bank generuje nowy Harmonogram Spłat i przekazuje go beneficjentowi. Zmieniony Harmonogram Spłat uznaje się za skutecznie doręczony z chwilą udostępnienia beneficjentowi Harmonogramu Spłat w sposób umożliwiający zapoznanie się z jego treścią.

W sytuacji, gdy beneficjent dokona częściowej lub całkowitej nadpłaty subwencji finansowej bez uprzedniego złożenia dyspozycji, nadpłacone przez beneficjenta środki (i) nie podlegają automatycznemu zwrotowi na rzecz beneficjenta lub zaliczeniu na poczet częściowej lub całkowitej spłaty oraz (ii) zostają zaliczone na poczet spłaty kolejnych rat wynikających z Harmonogramu Spłat zgodnie z terminem ich wymagalności. W celu rozporządzenia środkami przekazanymi do banku, bez uprzedniej dyspozycji, beneficjent powinien skontaktować się z bankiem.

W przypadku, gdy beneficjent dokona nadpłaty subwencji finansowej w kwocie przekraczającej pozostałą do zwrotu subwencję finansową, bank przekaze nadwyżkę, przekraczającą pozostałą do zwrotu subwencję finansową, na rachunek bankowy beneficjenta.

5.20 Czy przy rozliczeniu subwencji finansowej MŚP może skorzystać z postępowania wyjaśniającego?

Tak, przedsiębiorca jest uprawniony do zwrócenia się do PFR za pośrednictwem banku, w którym złożył wniosek o subwencję finansową, z zapytaniem dotyczącym:

- 1) wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi (w całości lub części), która została wskazana przez PFR w decyzji udostępnionej beneficjentowi, pod warunkiem udokumentowania przez beneficjenta różnic w treści decyzji, a rzeczywistym stanem faktycznym, przy czym złożenie zapytania nie wstrzymuje wykonania pierwotnie wydanej decyzji, lub
- 2) decyzji informującej o zidentyfikowaniu przez PFR okoliczności, które uniemożliwiają ustalenie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi.

Beneficjent powinien zwrócić się do PFR z zapytaniem dotyczącym wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi, która została wskazana przez PFR w decyzji udostępnionej beneficjentowi, nie później niż w terminie 10 dni roboczych od dnia jej udostępnienia.

W przypadku wydania przez PFR decyzji informującej beneficjenta o zidentyfikowaniu przez PFR okoliczności, które uniemożliwiają ustalenie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi, postępowanie wyjaśniające może zostać zainicjowane przez PFR.

Jeśli w wyniku postępowania wyjaśniającego zostanie ustalone, że kwota subwencji finansowej podlegająca zwrotowi została wskazana w decyzji w innej kwocie niż kwota odpowiadająca stanowi faktycznemu, PFR wyda nową decyzję określającą kwotę subwencji finansowej podlegającą zwrotowi, zgodną ze stanem faktycznym. Dotychczasowa decyzja zostaje zastąpiona nową decyzją, z chwilą jej udostępnienia beneficjentowi przez bank w sposób umożliwiający zapoznanie się z jej treścią.

Po wyjaśnieniu okoliczności uniemożliwiających ustalenie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi, PFR wyda decyzję określającą kwotę subwencji finansowej podlegającą zwrotowi albo decyzję określającą kwotę subwencji finansowej podlegającą zwrotowi w całości. Nastąpi to nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia udostępnienia beneficjentowi decyzji informującej beneficjenta o zidentyfikowaniu przez PFR okoliczności, które uniemożliwiały ustalenie wysokości subwencji finansowej podlegającej zwrotowi, przy czym w szczególnie uzasadnionych przypadkach termin ten może zostać przez PFR wydłużony.

5.21 Czy w razie zawieszenia prowadzenia działalności gospodarczej MŚP będzie zobowiązany do zwrotu subwencji finansowej?

Jeżeli działalność gospodarcza przedsiębiorcy zostanie zawieszona w trakcie 12 miesięcy licząc od dnia przyznania subwencji finansowej, wówczas przedsiębiorca będzie zobowiązany do zwrotu 100% subwencji finansowej, ponieważ przedsiębiorca faktycznie zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej w trakcie okresu badania. Zgodnie zaś z warunkami zwrotu subwencji wymóg prowadzenia działalności musi być spełniony w każdym czasie okresu objętego badaniem. W okresie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej przedsiębiorca nie może zaś wykonywać działalności gospodarczej i osiągać bieżących przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej.

Ponadto, w przypadku, gdy po podjęciu decyzji przez PFR o wysokości zwrotu subwencji finansowej:

- 1) przedsiębiorca zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej, w tym zawiesi prowadzenie działalności gospodarczej;

2) rozpocznie się likwidacja przedsiębiorcy na podstawie KSH

PFR może podjąć decyzję o natychmiastowym wypowiedzeniu umowy subwencji finansowej.

Pozostała do zwrotu kwota subwencji finansowej stanie się wymagalna w terminie 14 dni roboczych od dnia wypowiedzenia umowy.

Przedsiębiorcy, których - z uwagi na kod PKD - dotyczy możliwość skorzystania ze 100% umorzenia subwencji finansowej, nie mogą zaprzestać prowadzenia działalności gospodarczej (w tym nie mogą zawiesić prowadzenia działalności gospodarczej) w każdym czasie od daty przyznania subwencji finansowej do daty wydania decyzji określającej kwotę subwencji finansowej podlegającą zwrotowi.

5.22 Czy pojęcie skumulowanej straty gotówkowej na sprzedaży jest pojęciem tożsamym z pojęciem zysku (straty) ze sprzedaży, którym posługuje się ustawa o rachunkowości?

Nie, to nie są tożsame pojęcia. Strata gotówkowa na sprzedaży, w zależności od formy prowadzenia księgowości/rozliczania się, oznacza:

- dla MŚP prowadzących księgi rachunkowe - odzwierciedloną w rachunku zysków i strat stratę na sprzedaży z wyłączeniem kosztów amortyzacji,
- dla MŚP rozliczających się na podstawie księgi przychodów i rozchodów - kwotę wykazanej straty oraz
- dla MŚP rozliczających się na podstawie karty podatkowej lub na ryczałcie - skumulowany spadek przychodów ze sprzedaży w porównaniu do przychodów z analogicznego okresu roku poprzedniego.

5.23 Jakie pozycje z rachunku zysków i strat przedsiębiorcy, prowadzący pełną rachunkowość, powinni ująć, licząc skumulowaną stratę gotówkową na sprzedaży?

Przedsiębiorcy prowadzący pełną rachunkowość przyjmują do wyliczenia straty gotówkowej na sprzedaży wartość z pozycji „Zysk (strata) ze sprzedaży” (odpowiednio pozycja F w rachunku zysków i strat sporządzanym w wariantcie kalkulacyjnym oraz pozycja C w rachunku zysków i strat sporządzanym w wariantcie porównawczym), którą pomniejszają o koszty amortyzacji ujęte w rachunku zysków i strat.

5.24 Czy wyłączeniu z - odzwierciedlonej w rachunku wyników - straty na sprzedaży podlega amortyzacja bilansowa czy podatkowa?

Wyłączeniu podlega amortyzacja bilansowa.

5.25 Czy na potrzeby obliczenia skumulowanej straty gotówkowej ze sprzedaży należy uwzględnić dane z rocznej inwentaryzacji?

Na potrzeby obliczenia skumulowanej straty gotówkowej ze sprzedaży nie należy uwzględniać danych z rocznej inwentaryzacji (dotyczy KPIR).

5.26 Od którego miesiąca przedsiębiorca liczy swoją skumulowaną stratę gotówkową na sprzedaży - na potrzeby ustalenia kwoty subwencji finansowej do zwrotu?

Skumulowaną stratę gotówkową na sprzedaży należy liczyć od:

- pierwszego miesiąca, w którym MŚP odnotował stratę po 1 lutego 2020 r.,
lub
- miesiąca, w którym została podjęta przez PFR decyzja o przyznaniu subwencji finansowej.

Decyzja o tym, który z tych terminów zostanie zastosowany na potrzeby obliczeń, należy do przedsiębiorcy.

Pierwszym miesiącem po 1 lutego 2020 r., od którego może być liczona skumulowana strata gotówkowa na sprzedaży, jest marzec 2020 r.

Sformułowanie „miesiąc, w którym udzielona została subwencja finansowa” oznacza miesiąc, w którym została wydana decyzja PFR przyznająca subwencję finansową.

Dane finansowe na potrzeby wykazania straty gotówkowej na sprzedaży powinny obejmować cały miesiąc.

5.27 Czy przy obliczaniu skumulowanej straty gotówkowej na sprzedaży należy uwzględnić również te miesiące, w których odnotowano zysk?

W skumulowanej stracie gotówkowej na sprzedaży należy uwzględnić dane finansowe z okresu 12 miesięcy licząc od pierwszego miesiąca, w którym przedsiębiorca odnotował stratę po 1 lutego 2020 r. lub od miesiąca, w którym udzielona została subwencja finansowa. Miesiące, w których w tym okresie przedsiębiorca odnotował zysk, są również uwzględniane i wpłyną na wysokość straty lub jej brak.

5.28 W jaki sposób firmy, które zmieniły sposób rozliczania powinny wykazać skumulowaną stratę gotówkową na sprzedaży?

Firmy, które zmieniły sposób rozliczania w trakcie okresu, za który wyliczana jest skumulowana strata gotówkowa na sprzedaży, powinny zastosować sposób kalkulacji odpowiedni do formy rozliczania w tych miesiącach i zsumować otrzymane wartości, np. za 4 miesiące strata wyliczona na podstawie księgi przychodów i rozchodów oraz za 8 miesięcy na podstawie pełnej księgowości.

5.29 Z jakiego okresu ustala się stan zatrudnienia na potrzeby określenia poziomu zwrotu subwencji finansowej dla MŚP (do 75%)?

Średnią liczbę Pracowników (średnie zatrudnienie) w okresie 12 pełnych miesięcy kalendarzowych liczy się od końca miesiąca kalendarzowego poprzedzającego datę zawarcia umowy subwencji finansowej. Natomiast średnią stanu zatrudnienia w 2019 r. oblicza się jako średnią z liczby pracowników na 31 grudnia 2019 r. oraz 30 czerwca 2019 r.

W sytuacji, gdy MŚP na 30 czerwca 2019 r. prowadził działalność gospodarczą, ale nie zatrudniał żadnych Pracowników (patrz Definicje), to jako stan zatrudnienia na ten dzień należy przyjąć „0”.

Natomiast w przypadku, gdy MŚP powstał po 30 czerwca 2019 r., to uwzględniamy tylko zatrudnienie na 31 grudnia 2019 r.

Przykład 1: MŚP na dzień 30 czerwca 2019 r. nie zatrudniał żadnych Pracowników, natomiast wg stanu na 31 grudnia 2019 r. zatrudniał 30 Pracowników. W jego przypadku średnie zatrudnienie w 2019 r. to 15 Pracowników. Wynika to z następujących obliczeń: $\frac{0+30}{2} = 15$.

Przykład 2: MŚP powstał we wrześniu 2019 r. Według stanu na 31 grudnia 2019 r. zatrudniał 30 Pracowników. W jego przypadku średnie zatrudnienie w 2019 r. to 30 Pracowników.

5.30 Jakiego rodzaju forma zatrudnienia jest brana pod uwagę do wyliczenia stanu zatrudnienia na potrzeby ustalenia poziomu zwrotu subwencji finansowej?

Na potrzeby ustalenia warunków umorzenia subwencji dla Mikroprzedsiębiorcy oraz MŚP przez Pracownika rozumie się osobę fizyczną:

- (i) która zgodnie z przepisami polskiego prawa pozostaje z pracodawcą w stosunku pracy oraz została zgłoszona przez pracodawcę do ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem, że stan zatrudnienia określa się w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy oraz
- (ii) współpracującą z pracodawcą, niezależnie od formy prawnej (w szczególności na podstawie umów cywilnoprawnych, np. umowy zlecenia), która była zgłoszona przez pracodawcę do ubezpieczeń społecznych.

Uwaga! Przy obliczaniu średniego zatrudnienia nie uwzględnia się Pracowników przebywających na urloпах bezpłatnych przez pełny miesiąc kalendarzowy.

5.31 Czy jeżeli stan zatrudnienia obniży się w którymkolwiek momencie w 12-miesięcznym okresie od końca miesiąca kalendarzowego poprzedzającego datę zawarcia umowy subwencji finansowej, konieczny jest natychmiastowy zwrot subwencji przez MŚP?

Nie, warunki dotyczące umorzenia subwencji finansowej podlegają badaniu nie później niż w terminie 10 dni roboczych licząc od ostatniego dnia terminu na złożenie Oświadczenia o Rozliczeniu. Ponadto, należy zwrócić uwagę, że bierze się pod uwagę średnią liczbę Pracowników (średnie zatrudnienie) w okresie objętym badaniem.

5.32 Czy konieczne jest utrzymanie tych samych Pracowników w ciągu 12-miesięcznego okresu objętego badaniem?

Nie. Należy zwrócić uwagę, że na potrzeby badania warunków zwrotu subwencji finansowej bierze się pod uwagę średnią liczbę Pracowników (średnie zatrudnienie) w okresie objętym badaniem.

5.33 Jak traktowana jest sytuacja, w której Pracownik dobrowolnie zrezygnuje z pracy u przedsiębiorcy (tj. gdy kwestia utrzymania zatrudnienia nie zależy wyłącznie od pracodawcy)?

Kwestia formy rozstania z Pracownikiem, jak i strony inicjującej takie rozstanie, nie ma znaczenia dla badania warunków dotyczących zwrotu subwencji finansowej. Ponadto, należy zwrócić uwagę, że bierze się pod uwagę średnią liczbę Pracowników (średnie zatrudnienie) w okresie objętym badaniem.

5.34 Jak uwzględnia się Pracowników, którzy są zatrudnieni na mniej niż cały etat (np. zatrudnienie na pół etatu), na potrzeby ustalenia poziomu zwrotu subwencji finansowej dla MŚP?

Zasadą jest, że stan zatrudnienia określa się w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy. Na potrzeby ustalenia poziomu zwrotu subwencji finansowej bierze się pod uwagę każdą osobę spełniającą definicję Pracownika, przyjętą dla celów Programu.

Dla przykładu, jeżeli przedsiębiorca zatrudnia 2 osoby na podstawie stosunku pracy na 0,5 etatu, to wówczas na potrzeby ustalenia poziomu zwrotu subwencji finansowej uznaje się, że mamy do czynienia z jednym pracownikiem na pełen etat. Każda osoba na urlopie macierzyńskim, na warunkach urlopu macierzyńskiego, ojcowskim, rodzicielskim albo wychowawczym traktowana jest jak jeden etat (dotyczy to również osób, które przed tymi urlopami były zatrudnione na część etatu). W przypadku osób współpracujących z przedsiębiorcą (np. na podstawie umowy zlecenia) i zgłoszonych przez niego do ubezpieczeń społecznych, każda taka osoba traktowana jest jak jeden etat. W odniesieniu do pracowników młodocianych (kod tytułu ubezpieczeń 0120), dla których w imiennym raporcie ZUS RCA wskazano wymiar czasu pracy, na potrzeby Programu przyjmuje się ten wymiar. Jeśli jednak nie wskazano wymiaru czasu pracy, taki Pracownik traktowany jest jako jeden etat.